

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Brně rozhodl předsedou senátu JUDr. Radkem Malenovským jako samosoudcem ve věci žalobkyně **Mgr. Dany Kalčíkové**, nar. 8.1.1974, Voříškova 12, 623 00, Brno, zastoupené Mgr. Andreou Kohoutkovou, advokátkou se sídlem Nedvězská 1833/5, 100 00, Praha 10, proti žalovanému **Statutární město Brno**, IČ: 44992785, Dominikánské náměstí 1, 601 67, Brno, zastoupenému JUDr. Radoslavem Dostálem, advokátem se sídlem Šumavská 524/31, 602 00, Brno, **o uveřejnění doplňující informace podle tiskového zákona**

t a k t o :

I. **Žalovaný je povinen uveřejnit ve vydání periodického tisku „Kohoutovický kurýr“, nejbližše následujícím po právní moci tohoto rozsudku, text doplňující informace:**

„Důvěra v obecní úřad je důležitá

V uplynulých měsících se naše městská část propracovala několikrát na stránky denního tisku. Vděčíme za to již opět bývalému tajemníkovi radnice, panu Zdeňku Krutkovi. Noviny přinesly dosud neznámé informace o tom, že pan Krutek byl nucen opustit v roce 1998 místo tajemníka místní radnice v souvislosti se zpronevěrou peněz. Chybějící peníze měly být v účetnictví zamaskovány fiktivní fakturou od společnosti Hamlet, společnost s ručením omezeným, IČ: 25316427, se sídlem Brno, Petřvaldská 6, okres Brno – město, 616 00. V této

společnosti byl k datu uvedenému na fiktivní faktuře jednatelem Petr Šafařík, nynější starosta Kohoutovic. Dle tisku se pan Krutek ke zpronevěře přiznal a škodu uhradil. Stejný Zdeněk Krutek byl pak v roce 2013 komisí vedenou panem Šafaříkem opět vybrán do funkce tajemníka radnice.

Vzhledem k tomu, že se jedná o skutečnosti, které snižují vážnost celého úřadu a důvěru v něj, tímto veřejně vyzývám především starostu a bývalého tajemníka kohoutovického úřadu, aby se postavili k celé situaci čelem. Vysvětlete nám všem, prosím, jak to tehdy bylo a jak je možné, že se pan Krutek přes předchozí špatnou zkušenost vrátil na pozici, ze které byl nucen před lety odejít?

Mgr. Dana Kalčíková, Zelení a nezávislí – Sdružení pro Kohoutovice“.

II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobkyni na nákladech řízení částku 29.530 Kč, do tří dnů od právní moci rozsudku, k rukám zástupkyně žalobkyně.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se domáhala žalobou, aby žalovaný byl povinen uveřejnit ve vydání periodického tisku „Kohoutovický kurýr“, nejbližší následujícím po právní moci tohoto rozsudku, text doplňující informace: „„Důvěra v obecní úřad je důležitá V uplynulých měsících se naše městská část propracovala několikrát na stránky denního tisku. Vděčíme za to již opět bývalému tajemníkovi radnice, panu Zdeňku Krutkovi. Noviny přinesly dosud neznámé informace o tom, že pan Krutek byl nucen opustit v roce 1998 místo tajemníka místní radnice v souvislosti se zpronevěrou peněz. Chybějící peníze měly být v účetnictví zamaskovány fiktivní fakturou od společnosti Hamet. V této společnosti byl k datu uvedenému na fiktivní faktuře jednatelem Petr Šafařík, nynější starosta Kohoutovic. Dle tisku se pan Krutek ke zpronevěře přiznal a škodu uhradil. Stejný Zdeněk Krutek byl pak v roce 2013 komisí vedenou panem Šafaříkem opět vybrán do funkce tajemníka radnice. Vzhledem k tomu, že se jedná o skutečnosti, které snižují vážnost celého úřadu a důvěru v něj, tímto veřejně vyzývám především starostu a bývalého tajemníka kohoutovického úřadu, aby se postavili k celé situaci čelem. Vysvětlete nám všem, prosím, jak to tehdy bylo a jak je možné, že se pan Krutek přes předchozí špatnou zkušenost vrátil na pozici, ze které byl nucen před lety odejít? Mgr. Dana Kalčíková, Zelení a nezávislí – Sdružení pro Kohoutovice“.

Žalovaný v prvním písemném vyjádření (ze dne 6.9.2016) k žalobě uvedl především následující. Je si vědom svojí povinnosti stanovené v § 4a zákona č. 46/2000 Sb., tiskový zákon (dále jako „TZ“), podle něhož je vydavatel periodického tisku územního samosprávného celku povinen poskytovat objektivní a vyvážené informace o územním samosprávném celku a poskytnout přiměřený prostor pro uveřejnění sdělení, které vyjadřuje názory členů zastupitelstva územního samosprávného celku, týkající se tohoto územního samosprávného celku. Stejně tak si je žalovaný vědom svojí odpovědnosti zakotvené v § 4 TZ

za obsah periodického tisku. Ze systematického řazení těchto ustanovení v zákoně žalovaný i nadále dovozuje, že fakticky tvoří jeden normativní celek, z něhož jednotlivé povinnosti nelze účelově oddělovat nebo vytrhávat z kontextu. Proto je nutné i na „vyjadřované názory členů územního samosprávného celku“ klást stejné nároky co do jejich objektivnosti a vyváženosti, jako na jakékoliv jiné informace uveřejňované v dotčeném periodiku. Dnes tolik „moderní“ volné šíření polopravd nebo i přímo nepravd, zejména ze strany různých tzv. „aktivistů“ pod záštitou mimo jiné i institutu „sdělení v periodickém tisku územního samosprávného celku“ dle § 4a TZ, může to vést jen k rozkladu a demoralizování společnosti. Neexistuje racionální důvod, proč by měly mít informace vyjadřující názory členů územních samosprávných celků ve shora uvedeném duchu privilegovanou povahu oproti jiným sdělením, a to ani za situace, že jsou obsahem těchto sdělení dotčeny osoby veřejně činné, které by jinak zajisté měly umět akceptovat větší míru veřejné kritiky než jiní občané. Na druhou stranu alespoň na té nejnižší úrovni obecní politiky by se nemělo stávat pravidlem, že se místní politik bude vědomě vystavovat ne vždy objektivním výpadům jdoucím až k samé hranici dobrých mravů a degradujícím jeho osobnostní práva. Text doplňující informace není pravdivou reprodukcí nebo citátem třetí osoby, obsahuje nepravdivé údaje a ničím nepodložené dehonestující úsudky dotýkající se osoby bývalého tajemníka ÚMČ Brno-Kohoutovice Bc. Zdenka Krutka a osoby současného starosty městské části Brno-Kohoutovice Petra Šafaříka. Žalovaný označil za zcela nepravdivé následující tři výroky, jejichž zveřejnění se žalobkyně domáhala prostřednictvím doplňující informace. „*Noviny přinesly dosud neznámé informace o tom, že pan Krutek byl nucen opustit v roce 1998 místo tajemníka místní radnice v souvislosti se zpronevěrou peněz.*“. Nepravdivost tohoto tvrzení spočívá ve skutečnosti, že pan Bc. Zdenek Krutek nebyl nikým a ničím nucen k odchodu z funkce tajemníka ÚMČ Brno – Kohoutovice. Z úřadu odešel za lepší nabídkou zaměstnání zcela mimo úřednickou branži. V roce 1998 již nebyl tajemníkem tohoto úřadu městské části a pracoval v soukromém sektoru. „*Chybějící peníze měly být v účetnictví zamaskovány fiktivní fakturou od společnosti Hamet.*“. Nepravdivost tohoto tvrzení spočívá ve skutečnosti, že společnost Hamet nikdy žádnou fiktivní fakturu městské části Brno - Kohoutovice nevystavila, a tudíž ani taková faktura nemohla být použita k „maskování“ účetnictví. Takovou informaci neobsahují ani „veřejně dostupná média“, jak je zřejmé i z důkazů navrhovaných samotnou žalobkyní. Kdyby doplňující informaci v žalobkyni požadované podobě periodikum žalovaného vydalo, mohlo by vědomě způsobit neoprávněný zásah do práv dané právnické osoby na dobré pověsti a soukromí dle § 135 zákona č. 89/2012 Sb. V krajním případě by bylo možné čistě teoreticky uvažovat i o vědomém naplnění skutkové podstaty některého správního deliktu nebo přečinu pomluvy. „*V této společnosti byl k datu uvedenému na fiktivní faktuře jednatelem Petr Šafařík, nynější starosta Kohoutovic.*“. Nepravdivost tohoto tvrzení spočívá ve skutečnosti, že společnost Hamet nikdy žádnou fiktivní fakturu městské části Brno - Kohoutovice nevystavila a nynější starosta Kohoutovic pan Petr Šafařík nebyl jednatelem uvedené společnosti. I kdyby však text doplňující informace byl pouhou přesnou citací třetí osoby, je povinností žalovaného zkoumat, zda dotčené výroky byly oprávněné a přiměřené, když odpovědností vydavatele je mimo jiné i rozlišování kategorií převzatých tvrzení podle jejich zdrojů. V tomto případě žalobkyně jen neurčitě odkazuje na „stránky denního tisku“, respektive také na „noviny“, aniž by žalobci umožnila blíže ztotožnit zdroj takové převzaté informace. Žalobkyni požadovaný text doplňující informace je v těchto souvislostech zcela nepřezkoumatelný. Převažujícím záměrem žalobkyně tak zjevně není objektivní a vyvážené informování občanů územně samosprávného celku, které vyjadřuje její názory coby člena územního samosprávného celku a týkající se tohoto územního samosprávného celku, byť by tímto způsobem chtěla poskytnout svým příznivcům „nesterilní informace“ a „odrážet realitu včetně v ní obsažených kontroverzí, nejednoznačností, vrstevnatosti a emcionality.“ Žalovaný nechápe, v čem spočívá např. „vrstevnatost“ názoru žalobkyně v případě, že se

jedná o prokazatelnou lež, jež může na svých právech poškodit zcela nezúčastněnou právnickou osobu. Jediným záměrem žalobkyně je veřejná dehonestace osoby Bc. Zdenka Krutka, jako bývalého tajemníka Úřadu městské části Brno – Kohoutovice a pana Petra Šafaříka, jako starosty Městské části Brno – Kohoutovice. Uveřejnění navrženého textu by se tak podle mínění žalovaného dostalo do rozporu nejen do s dobrými mravy, ale minimálně i s občanským zákoníkem. Tím, že žalovaný doplňující informaci žalobkyně v požadovaném znění neuveřejnil, dbal potřebné žurnalistické pečlivosti a etiky. Žalovaný není povinen doplňující informaci s požadovaným obsahem uveřejnit dle § 15a odst. 3 ve spojení ust. § 15 odst. 1 písm. b) TZ.

Žalobkyně reagovala písemným vyjádřením ze dne 5.1.2016 především následovně. Přiložila nově listinné důkazy v podobě tří (níže citovaných) článků z iDnes.cz a uvedla, že z nich vycházela při formulaci doplňující informace, tedy vycházela z informací dostupných veřejně z médií (z ověřeného veřejně přístupného zdroje na webové stránce idnes.cz v sekci věnované zpravodajství z Brna), které vzbudily pochybnosti o transparentnosti nakládání s obecním majetkem žalovaného. Je ve veřejném zájmu, aby byla veřejnost s těmito tvrzeními seznámena. Žalobkyně ve svém textu nepoužívá hanlivá, vulgární, ani jiným způsobem ponižující označení, která by mohla ohrozit dobré mravy. Jelikož terčem kritiky jsou osoby tajemníka Bc. Zdenka Krutka a starosty MČ Brno – Kohoutovice Petra Šafaříka, jde o osoby veřejně činné, které jsou vystaveny v souladu s požadavkem veřejného zájmu větším a kritičtějším zásahům do oblasti ochrany osobnosti. Tyto veřejné záležitosti mohou být veřejně posuzovány. Při kritice veřejné záležitosti vykonávané veřejně působícími osobami platí presumpce, že jde o kritiku ústavně konformní. Jde o výraz demokratického principu participace členů občanské společnosti na věcech veřejných. V tomto případě uveřejnění kritiky tajemníka je navíc podloženo proběhlým trestním stíháním. Důležité je také upozornit na skutečnost, že i kdyby byla předmětná tvrzení čistě hypoteticky nepravdivá, samo o sobě takovým tvrzením nelze bránit uveřejnění podle TZ. Pro tyto případy mohou dotčené osoby využít právního institutu odpovědi způsobem stanoveným v § 10 TZ. Tento právní institut umožňuje dotčeným osobám reagovat v periodickém tisku na sdělení obsahující skutková tvrzení, která se dotýkají cti, důstojnosti nebo soukromí určité fyzické osoby. Kritika obsažená v textu žalobkyně zjevně nedosahuje intenzity, které nelze v demokratické společnosti tolerovat. Ba naopak směřuje k naplnění její podstaty a to k vyvolání věcné a konstruktivní diskuze týkající se základních požadavků na transparentnost činnosti úředních osob při správě věcí veřejných. Žalobkyně uvádí, že smyslem jejího textu byla výzva, aby tajemník a starosta vysvětlili občanům MČ okolnosti trestního stíhání tajemníka pro zpronevěru, nikoli cílená dehonestace těchto osob. Jak dokládá zápis z jednání Redakční rady Kohoutovického kurýra konaného dne 11.11.2015, žalobkyně se rovněž snažila sporu předejít, když se Bc. Zdenka Krutka dotázala, aby ji odpověděl, které informace v jejím článku obsahují lživá tvrzení. Na její dotaz ovšem odmítl odpovědět. Nelze souhlasit, že text žalobkyně porušuje dobré mravy ve smyslu § 15 odst. 1 písm. b) TZ.

Žalovaný pak v písemném vyjádření ze dne 27.10.2016 setrval na svých názorech výše reprodukováných. Odpovědností vydavatele je mimo jiné i rozlišování kategorií převzatých tvrzení podle jejich zdrojů. V tomto případě žalobkyně jen neurčitě odkazuje na „stránky denního tisku“, respektive také na „noviny“, aniž by žalovanému umožnila blíže ztotožnit zdroj takové převzaté informace. Žalobkyní požadovaný text doplňující informace je v těchto souvislostech zcela nepřezkoumatelný. Žalobkyně si tento nedostatek zjevně dodatečně uvědomuje, když v replice k vyjádření žalovaného označila zdroje této informace, avšak to v daném procesním stadiu soudního řízení nemá žádnou právní relevanci.

Při jednání dne 13.12.2016 před soudem žalobkyně uvedla, že omylem uvedla do textu doplňující informace slovo „Hamet“ místo správného „Hamlet“, a změnila žalobu v tom smyslu, že místo slova „Hamet“ navrhla do žalobního návrhu sousloví „*Hamlet, společnost s ručením omezeným, IČ: 25316427, se sídlem Brno, Petřvaldská 6, okres Brno – město, 616 00*“ (což bylo uvedeno i ve výroku I. tohoto rozsudku). Žalobkyně ve svém sdělení vycházela z článků z října 2015 a prosince 2015 a publikace uvedeného sdělení se domáhala již 7.10.2015, tedy tehdy šlo o zcela aktuální situaci a její postup byl legitimní.

Žalovaný při jednání u soudu uvedl zejména následující. Nesouhlasí, že smyslem tiskového zákona v rámci institutu sdělení a doplňující informace je sloužit opozičním zastupitelům, má naopak sloužit všem zastupitelům, ale právě opoziční zastupitelé tento institut obecně využívají i zneužívají. Změna petitu až před soudem není legitimní, redakční rada takovou informaci k publikaci nedostala, proto redakční rada nemá povinnost takto formulovanou informaci zveřejnit. Dále je potřeba rozlišit mezi názorem a tvrzením, žalobkyně chtěla zveřejnit vědomé nepravdy, nikoliv názor, tedy že jde o svévoli, které nepodléhá soudní ochraně. Žalovaný uvedl, že je pravdou text, že se v uplynulých měsících městská část Brno - Kohoutovice pracovala na stránky denního tisku. Nesouhlasí s vyjádřením, že za to „*vděčíme panu Krutkovi*“. Nesouhlasí s textem „dosud neznámé informace“, neboť fakt že probíhalo trestní stíhání proti panu Krutkovi pro zpronevěru peněz, tak to v době probíhání tohoto trestního stíhání bylo žalovanému známo, bývalá tajemnice městské části Brna - Kohoutovice jako osoba úřední byla pověřena k podání trestního oznámení proti panu Krutkovi, tyto informace byly známy i městu Brno, nicméně nikoliv panu Šafaříkovi, který nebyl ani členem zastupitelstva, nezajímal se o to, nebylo mu to známo a z ničeho ani neplyne, že by mu to bylo známo. Trestní stíhání bylo ukončeno v rovině státního zastupitelství, bylo podmíněně zastaveno a pan Krutek je nyní bezúhonný, má čistý trestní rejstřík. Pan Krutek nebyl nucen opustit funkci tajemníka, jak je uvedeno v žalobě. Pan Krutek odešel z funkce tajemníka v roce 1998. Pokud skutečně faktura od společnosti Hamlet existuje, tak nikoliv jako fiktivní, neboť by muselo být vedeno trestní stíhání. Informace z trestního spisu, o kterých se píše v článku na idnes.cz, musely být získány v rozporu se zákonem, jak mohla k nim mít novinářka přístup. Žalovaný souhlasí s výrokem, že pan Krutek se ke zpronevěře přiznal a škodu uhradil, rovněž je pravdivý výrok, že v roce 2013 byl pan Krutek v komisi vedenou panem Šafaříkem opět vybrán do funkce tajemníka. Žalovaný nesouhlasí s výrokem, že jde o skutečnosti snižující vážnost celého úřadu a důvěru v něj. Žalovaný nenachází smysl v tom, že pan Krutek je bývalý tajemník, nyní soukromá osoba, proč by se k tomu měl vyjadřovat. Rovněž starosta se již vyjádřil k věci, podle žalovaného má žalobkyně zlý úmysl, proč se domáhat opakování či dovysvětlení u soudu. Nadpis doplňující informace (žalobního petitu) je pouhým zvoláním. Navrhovaná informace se dotýká nejen pana Krutka a pan Šafařika, ale i všech osob v úřadu. Podstatná část článků je pravdivá, kromě toho, že by pan Krutek musel odejít (1998 či 1999), nikdo to nedeklaroval, ani zaměstnavatel, pan Šafařík v článku uvádí odchod pana Krutka dohodou a není důvod tomu nevěřit. Sice může existovat souvislost odchodu pana Krutka s kauzou zpronevěry, ale je otázkou motivace pana Krutka a jeho odchodu v roce 98-99, jde spíše o dotaz na pana Krutka. Tato souvislost tedy může být z větší míry pravděpodobnosti dána, ale není to z ničeho dovoditelné. Podstatné však je, že navržený petit žaloby články vykládá nesprávně, vytrhuje z kontextu jen části článku směřující proti panu Šafaříkovi, nevyznívá tím objektivně, ale jednostranně. Žalobkyně v těchto článcích z idnes.cz má k dispozici vysvětlení pana Šafařika, proto postrádá smysl zveřejnit informaci požadovanou.

Žalobkyně v závěrečné řeči v zásadě reprodukovala jí již shora uvedené.

Žalovaný v závěrečné řeči setrval na svých názorech a na plném zamítnutí žaloby. Věcnou a konstruktivní diskuzi o těchto aspektech činnosti úředních činníků vztaženou na osobu bývalého tajemníka Zdenka Krutka a současného starosty této městské části Petra Šafaříka již vyvolala svými články v periodiku iDnes.cz (a nutno zdůraznit, že z celospolečenského pohledu naprosto legitimně) investigativní novinářka, píšící velmi zasvěceně (a v mnoha směrech pro politicky činné osoby i nepříjemně) o regionální politice v Jihomoravském kraji, Jana Ustohalová. Jí uveřejněné články na uvedené téma v období října až prosince 2015, z nichž žalobkyně údajně čerpá informace pro svoje „kritické názory“ - na rozdíl od žalobkyně - nepostrádají snahu o objektivitu, korektnost a takt; ve svém souhrnu obsahují veškeré informace, které se k popsáním událostem vztahují, a to včetně stanoviska bývalého tajemníka a úplného vysvětlení a stanoviska současného starosty. Žalobkyně záměrně neinformuje o těchto veřejně prezentovaných vysvětleních, postojích a názorech starosty městské části, tedy o tom, že starosta se snažil situaci okamžitě řešit, o tom, že potřebná sebereflexe žalovaného k diskusi o tomto problému byla neprodlená a že mediální diskuse díky objektivnímu přístupu novinářky Jany Ustohalové nebyla jednostranná, nýbrž věcná a otevřená i jiným názorům. Žalobkyni se však zjevně konstruktivní tón těchto článků nehodí do vlastních politických konspirací a snaží se jej všemi prostředky změnit. Žalovaný by se přitom příkladmo v rámci demokratické soutěže politických názorů nebránil tomu, pokud by žalobkyně v tomto duchu požadovala uveřejnění přepisu článku novinářky Jany Ustohalové k tématu ze dne 7.10.2015. Tvrzením žalobkyně o vyvolání „věcné a konstruktivní diskuze“ je tak velmi těžké uvěřit. Motivaci žalobkyně žalovaný vnímá spíše jako projev nepochopitelné zášti k osobě starosty městské části Petra Šafaříka, jako nedůvodné, cílené a opakované šikanování jeho osoby. Žalobkyně překračuje principy přiměřenosti a vyváženosti. Z její strany se jedná o svévoli, která soudní ochraně nepodléhá. Žalobkyně není ochotna ke smírnému řešení, byť jí po proběhlém soudním jednání musí být zřejmé, že se svými postoji dostává do poněkud tristní pozice osoby neschopné ke kompromisům, osoby nemající schopnost naslouchat i jiným názorům a argumentům, než těm vlastním. I podle názoru Nejvyššího správního soudu „vyváženost a rovný přístup do veřejnoprávních médií nelze chápat mechanicky jako absolutní rovnost kandidujících subjektů, nýbrž pohledem odstupňované rovnosti. To znamená, že jednak musí každý kandidující subjekt dostat alespoň určitou minimální šanci ke své prezentaci tak, aby byl naplněn požadavek jejich plurality; nad tuto minimální úroveň musí být zastoupení kandidujících subjektů ve vysílání, zejména v pořadech zpravodajských či v publicistických debatách, přiměřené jejich politickému a společenskému významu. Za obsah periodika odpovídá vydavatel, a ten by tudíž měl přiměřený a vyvážený prostor nejprve zhodnotit (in rozsudek NSS čj. Vol 15/2006-20)“. Jak je zřejmé z dosavadního průběhu soudního řízení, žalovaný by byl ochoten akceptovat kompromisní znění doplňující informace, jak bylo v průběhu jednání o smíru formulováno i za aktivní ingerence soudu, avšak žalobkyně nakonec nechtěla ustoupit vůbec v ničem a trvala fakticky na původním znění žalobního petitu. Je to tedy žalobkyně, kdo nekonstruktivně odmítá kultivované mimosoudní řešení. Žalobkyně využívá toho, že jako politicky exponovaná osoba má starosta městské části velmi omezené možnosti účinné obrany, když ve svém postavení je povinen snášet vyšší míru kritiky a osobních útoků, to vše v zájmu (někdy více - někdy méně) ušlechtilých myšlenek otevřené občanské společnosti, demokracie a politické plurality. Jako „rukojmí“ se žalobkyně nezdráhá k prosazování svým cílů vzít i všechny úředníky úřadu městské části, když podle ní popsané události představují „skutečnosti, které snižují vážnost celého úřadu a důvěru v něj.“ . Žalobkyně si patrně neuvědomuje, že Úřad městské části v Brně – Kohoutovicích tvoří téměř tři desítky v drtivě většině pracovitých a poctivých úředníků, kteří dlouhodobě odvádějí dobrou práci a podílí se na efektivním fungování městské části. Vážnost úřadu a důvěru v něm si budují tito úředníci sami svojí prací a skutečnost, že je po relativně krátkou dobu řídila

(mimořádně velmi kvalifikovaně) osoba v dávné minulosti. Celá rovina problému byla prezentována ve třech článcích na idnes.cz, tam zveřejněné články jsou objektivní, byť štiplavé, žalovaný si novinářky Jany Ustohalové váží, je známou regionální a zasvěcenou novinářkou, píše objektivně, žalovaný se nebrání přepisu těchto článků z idnes, neboť jsou objektivní, byl tam dán prostor vše stranám i panu starostovi i panu Krutkovi, pan starosta této možnosti využil a jeho tam zveřejněné stanovisko je sebereflexní. Doplňující informace se dotýká všech úředníků Úřadu městské části Brno-Kohoutovice, tudíž přibližně vůči 25-30 pracovníkům to není fér, že by na ně mělo být nahlíženo, že by byli účastní nějakého nekalého jednání.

Soud se pokusil o smír mezi účastníky, a to opakovaně (ústně při prvním jednání a písemným přípisem ze strany soudu před druhým jednáním, v reakci na obsah závěrečného návrhu žalovaného). Při této své aktivitě byl soud veden i § 99 odst. 1 o.s.ř., podle kterého soud usiluje o smír mezi účastníky a podle okolností případu jim doporučí možnosti smírného vyřešení sporu. To platí tím spíše, když samotná důvodová zpráva k zákonu č. 305/2013 Sb., která zavedla nový institut sdělení a doplňující informace, apeluje na potenciální žalobce (obecní politiky) a obce, nechť se pokusí prioritně dohodnout smírně a neřešit otázku soudně a že soud má fungovat jen jako vzácná výjimka z pravidla smíru, jako preventivní pojistka: *„V případě, že se žadatel a vydavatel neshodnou, může se žadatel obdobně jako v případě institutu práva na odpověď a práva na dodatečné sdělení obrátit na soud, který přezkoumá oprávněnost požadavku žadatele o uveřejnění doplňující informace. Předpokládá se, že zavedení tohoto institutu bude působit preventivně, případně umožní vyřešit spor mimosoudní cestou a k soudnímu přezkumu práva na doplňující informaci bude docházet výjimečně. Jde o limitní možnost prosadit právo soudní cestou a předpokládá se, že pouhá existence tohoto institutu v právním řádu zajistí, že ve většině případů dojde k nápravě nesprávného stavu bez jeho plného využití... Ustanovení § 11a je pak pojistkou pro případ, že se dotčený člen zastupitelstva s vydavatelem nedomluví na poskytnutí prostoru k jeho sdělení.“* (důvodová zpráva k zákonu č. 305/2013 Sb.). Leč dosáhnout smíru se nepodařilo.

Soud provedl dokazování následujícími důkazy: Kohoutovický kurýr 1/2016, Kohoutovický kurýr 2/2016, Kohoutovický kurýr 10/2015, Kohoutovický kurýr 11/2015, Kohoutovický kurýr 12/2015, „příspěvek do zpravodaje Kohoutovický Kurýr – dodatečné sdělení“ ze dne 2.2.2016, email žalobkyně ze dne 7.10.2015 odeslaný redakci Kohoutovického kurýru, seznam členů zastupitelstva Městské části Brno - Kohoutovice, zápis z jednání redakční rady Kohoutovického kurýra z 11.11.2015, článek z iDnes.cz ze dne 2.10.2015 s nadpisem, *„Tajemník radnice odešel kvůli zpronevěře. Pak vyhrál konkurz a je zpět“*, článek z iDnes.cz ze dne 11.10.2015 s nadpisem *„V minulosti zpronevěřil peníze. Starosta ho chce odvolat, jenže nesmí“*, článek z iDnes.cz ze dne 3.12.2015 s nadpisem *„Tajemník odešel z radnice kvůli dávné zpronevěře“*, výpis z obchodního rejstříku společnosti Hamlet, společnost s ručením omezením.

Z provedeného dokazování soud zjistil následující skutkový stav.

Kohoutovický kurýr je periodický tisk územního samosprávného celku, zpravodaj městské části Brno – Kohoutovice, vychází jedenáctkrát ročně, jako vydavatel je uvedena v Kohoutovickém kurýru Městská část Brno – Kohoutovice, je pro adresáty zdarma odběratelný a vychází v počtu 6.000 výtisků (důkaz: shora vyjmenované výtisky Kohoutovického kurýru).

Žalobkyně – jakožto členka zastupitelstva Městské části Brno - Kohoutovice - požádala (cestou e-mailu, odeslaného dne 7.10.2015 do redakce Kohoutovického kurýru) o uveřejnění jejího sdělení s názvem „Důvěra v obecní úřad je důležitá“ v nejbližším vydání Kohoutovického kurýra ve smyslu § 4a TZ (důkaz tímto mailem, zápisem z jednání redakční rady Kohoutovického kurýra z 11.11.2015 a seznamem členů zastupitelstva Městské části Brno - Kohoutovice).

Na jednání Redakční rady Kohoutovického kurýra bylo rozhodováno o uveřejnění výše uvedeného sdělení žalobkyně. Pan Zdenek Krutek při něm uvedl, že žalobkynin navrhovaný text k publikaci obsahuje lživé informace, žalobkyně se pak Zdenka Krutka dotázala, aby jí odpověděl, které informace jsou lživé, Zdenek Krutek na to odmítl odpovědět. Poté bylo hlasováno o tomto sdělení žalobkyně v Kohoutovickém kurýru č. 11 na str. 4, pro publikaci hlasovali dva členové redakční rady, proti publikaci hlasovali tři členové redakční rady a tři se zdrželi, pročež doplňující informace nebyla schválena k uveřejnění v Kohoutovickém kurýru č. 11/2015. Tyto skutečnosti soud zjistil z důkazu zápisem z jednání redakční rady Kohoutovického kurýra z 11.11.2015.

Jelikož nedošlo k uveřejnění sdělení žalobkyně v Kohoutovickém kurýru ve lhůtě tří měsíců od podání žádosti, požádala žalobkyně dne 3.2.2016 (dopisem dne 3.2.2016 doručeným Úřadu městské části Brno – Kohoutovice) o uveřejnění doplňující informace ve smyslu § 11a TZ v Kohoutovickém kurýru (důkaz: dopisem datovaný dnem 2.2.2016 s razítkem doručení 3.2.2016 a Kohoutovický kurýr 10/2015, 11/2015, 12/2015, 1/2016). Tato doplňující informace měla obsah jako text doplňující informace uvedený ve výroku I. tohoto rozsudku, s tím rozdílem, že v doplňující informaci ze dne 2.2.2016 žalobkyně uvedla slovo „Hamet“ místo ve výroku I. tohoto rozsudku uvedené sousloví „*Hamlet, společnost s ručením omezeným, IČ: 25316427, se sídlem Brno, Petřvaldská 6, okres Brno – město, 616 00*“ (důkaz: dopis ze dne 2.2.2016).

Nejbližší číslo periodického tisku Kohoutovický kurýr po obdržení doplňující informace, tedy únorové vydání Kohoutovického kurýra, vyšlo dne 18.2.2016, ani v tomto vydání nebyla doplňující informace žalobkyně uveřejněna (důkaz: Kohoutovický kurýr 1/2016 a 2/2016).

Městská část Brno – Kohoutovice má dvacet jedna členů zastupitelstva, žalobkyně je opoziční zastupitelkou za stranu „Zelení a nezávislé – sdružení pro Kohoutovice“, která má v zastupitelstvu celkem tři členy (včetně žalobkyně), tedy představuje jednu sedminu zastupitelstva (důkazy: seznam členů zastupitelstva Městské části Brno – Kohoutovice, Kohoutovický kurýr č. 10/2015 a 12/2015).

Pan Petr Šafařík je členem zastupitelstva za ČSSD městské části Brno – Kohoutovice a starostou městské části Brno – Kohoutovice, ČSSD má v zastupitelstvu 7 členů (důkazy: seznam členů zastupitelstva Městské části Brno – Kohoutovice a shora uvedený Kohoutovický kurýr č. 10/2015, 11/2015, 12/2015, 1/2016, 2/2016). Minimálně v lednu 2016 byl pan Petr Šafařík současně členem zastupitelstva města Brna (důkaz: rozhovor s Petrem Šafaříkem v Kohoutovickém kurýru č. 1/2016).

V rozhovoru v lednu 2016 pan starosta Petr Šafařík uvádí k otázce redaktorky (že má za sebou první rok svého již druhého volebního období ve funkci a jak se mu spolupracuje s novými koaličními partnery), že vzájemná spolupráce je dobrá, po volbách se dohodli na

principech nové koalice a společném prosazování volebních programů (důkaz: Kohoutovický kurýr č. 1/2016).

Pan Zdenek Krutek byl do konce roku 2015 tajemníkem Úřadu městské části Brno – Kohoutovice, předtím zastával stejnou funkci v devadesátých letech (nesporné mezi účastníky a níže citované články na idnes.cz).

Proto žalobkyně doručila dne 1.3.2016 soudu žalobu, o které je vedeno nynější řízení.

Kohoutovický kurýr míval v rozhodné době (10/2015 – 2/2016) dvanáct stran a používal řádkování zjevně jednoduché, bez větších mezer mezi pod sebou následujícími texty. Politická plocha, tedy plocha věnovaná záležitostem radnice a zastupitelstva a činností obecních orgánů (výborů a komisí) se pohybovala v průměru přibližně okolo 3-4 tiskových stran (str. 1-4). Žalovanou doplňující informaci by bylo možné umístit na přibližně ¼ tiskové strany. Rozsah žalovaného článku lze připodobnit rozsahu článků publikovaných v sekci „články opozičních zastupitelů“, které byly publikovány v Kohoutovickém kurýru č. 10/2015, 11/2015, 12/2015, 1/2016, 2/2016. Tyto skutečnosti soud zjistil z Kohoutovického kurýra č. 1/2016, 2/2016, 10/2015, 11/2015, 12/2015.

Dne 2.10.2015 byl na serveru www.iDnes.cz (vydavatelství Mafra, a.s.) v sekci Brno a jižní Morava uveřejněn článek s nadpisem „*Tajemník radnice odešel kvůli zpronevěře. Pak vyhrál konkurz a je zpět*“, autorka Jana Ustohalová a článek byl na tomto serveru veřejně přístupný i dne 4.10.2016. Bylo v něm napsáno následující (důkaz výtiskem tohoto článku z internetu ze dne 4.10.2016):

„Tajemník úřadu brněnské městské části Kohoutovice a vlivný člen jihomoravské sociální demokracie Zdeněk Krutek už jednou stejnou funkci na této radnici zastával. Jenže v roce 1998 z ní musel odejít kvůli obvinění ze zpronevěry peněz. Před rokem a půl zvítězil v konkurzu na stejné místo a je zpět na radnici.

Celý příběh tohoto politika a úředníka je přitom protkaný pochybnými okolnostmi, které ukazují zákulisí „malé“ politiky.

Redakce MF DNES má k dispozici usnesení městského státního zástupce Vladimíra Kutnohorského z roku 1999. V něm konstatuje, že se Krutek v roce 1996 dopustil zpronevěry více než 22 tisíc korun.

„Jako tajemník úřadu převzal finanční částku od firmy Svobodová – reklamní agentura, jako zpětnou úhradu již jednou proplacené faktury, o čemž obviněný z titulu své funkce věděl, přesto částku nevrátil do účetnictví městské části, ale použil ji ve svůj prospěch,“ popsal státní zástupce v dokumentu.

Krutek se přiznal, stíhání bylo zastaveno

Protože se Krutek ke zpronevěře přiznal a škodu zaplatil, stíhání bylo v srpnu 1999 zastaveno s podmínkou na jeden rok.

„V té době už jsem nebyl tajemníkem, pracoval jsem v soukromém sektoru,“ řekl Krutek s tím, že na další dotazy bude odpovídat pouze písemně. Na následně zasláný e-mail ale nereagoval, znovu nezvedl ani telefon. V trestním oznámení, jež na něj podala přímo

radnice, uvedla tehdejší tajemnice Ladislava Kozáková, že se Krutek snažil zpronevěru zahladit fingovanou fakturou společnosti Hamlet.

Jejím jednatelem byl tehdy Petr Šafařík (ČSSD), současný starosta Kohoutovic. Ten byl také loni předsedou výběrové komise, která z více než 20 uchazečů vybrala na funkci tajemníka znovu Krutka.

„O fiktivní faktuře nic nevím,“ reagoval překvapeně starosta Šafařík. „Pana Krutka znám dlouho jako člena ČSSD, ale na pivo jsem s ním nechodil,“ dodal. Starosta podle svých slov ani netušil, že byl tajemník obviněný ze zpronevěry.

„Věděl jsem, že před lety narychlo odešel z funkce, ale netušil jsem proč. Nebyl jsem tehdy ani v zastupitelstvu. Kdybych takovou důležitou informaci měl, asi bych se pak v rámci výběrové komise choval jinak,“ připustil Šafařík.

K funkci mu pomohl titul ze Sládkovičova

Krutek patří k tišnovské organizaci sociální demokracie, jež má hodně vazeb na vysokou politiku včetně premiéra. V Tišnově také před rokem kandidoval v komunálních volbách do městského zastupitelstva, ale neúspěšně.

Jednou z podmínek, které museli uchazeči o funkci tajemníka radnice splnit, bylo vysokoškolské vzdělání. Krutek byl před svým druhým nástupem na úřad rok nezaměstnaný.

Podmínku vysokoškolského titulu splnil jen několik měsíců před konkurzem. V roce 2013 získal bakaláře na Fakultě práva soukromé Vysoké školy Danubius ve slovenském Sládkovičově. Práce, kterou obhájil, nesla název Místní poplatky v SR a ČR.

Na stejné škole studovali jeho spolustraníci z jihomoravské ČSSD v čele s hejtmanem Michalem Haškem. Ten tam získal titul JUDr., takzvaný malý doktorát. Dosud ale odmítá zveřejnit svoji rigorózní práci.

„Je dle právních předpisů k dispozici ve Sládkovičově, kde jsem zkoušku složil,“ řekl před několika dny MF DNES Hašek. Vedoucím jeho práce, která se zabývala historií družstev, byl tehdejší děkan právnické fakulty ve Sládkovičově a vlivný slovenský sociálnědemokratický poslanec Mojmír Mamojka.

Studium v šestitisícovém městečku na slovensko-maďarských hranicích zprostředkovávala ještě do minulého roku brněnská Joštova akademie.

Sedí v dozorčí radě

Podle údajů v obchodním rejstříku sedí Krutek v dozorčí radě stejnojmenné obecně prospěšné společnosti. Ta je personálně propojená s družstvem, které v letech 2007–14 organizovalo v Brně pro Sládkovičovo výuku desítek studentů z České republiky.

„Působil jsem tam dva roky, a jakmile jsem začal studovat, požádal jsem o výmaz z obchodního rejstříku,“ řekl Krutek. Jeho jméno ale v dozorčí radě stále figuruje.

V roce 2013 se družstvo Joštova akademie přejmenovalo na Ja Nick Trade. Od něj vede cesta přes propletenec majetkově a personálně propojených firem až k předsedovi ČSSD v Rosicích Davidu Dallagovi, který je jejich koncovým vlastníkem.

Kromě hejtmána Haška mají titul ze Sládkovičova i další jihomoravští sociální demokraté: Zdeněk Dufek, předseda jihomoravské ČSSD, Roman Hanák, předseda krajského finančního výboru a klubu zastupitelů ČSSD, nebo krajský tajemník sociálních demokratů Lukáš Vágner. “

Dne 11.10.2015 byl na serveru www.iDnes.cz v sekci Brno a jižní Morava uveřejněn článek s nadpisem „*V minulosti zpronevěřil peníze. Starosta ho chce odvolat, jenže nesmí“*“, autorka Jana Ustohalová a článek byl na tomto serveru veřejně přístupný i dne 5.10.2016. Bylo v něm napsáno následující (důkaz výtiskem tohoto článku z internetu ze dne 5.10.2016):

„Tajemník úřadu v Brně-Kohoutovicích Zdeněk Krutek zatajil závažné obvinění ze zpronevěry. Starosta Petr Šafařík (ČSSD) jej proto chce odvolat. Ale narazil. Zákony totiž jeho odvolání brání.

Tajemník Krutek musel v roce 1998 ze stejné funkce na radnici odejít kvůli úmyslnému trestnému činu – nechal si 22 tisíc korun z městské pokladny. Jenže loni vyhrál konkurz a je ve stejné funkci znovu.

Hned poté, co to vyšlo najevo, jej starosta Petr Šafařík (ČSSD) vyzval k rezignaci. „Očekával jsem, že ve funkci skončí. Řekl ale, že neodejde. A já nemám žádnou možnost, jak jej odvolat,“ popsal starosta.

Tajemníka sice jmenuje, odvolává a stanoví mu plat, ale pouze se souhlasem nadřízeného úřadu, kterým je brněnský magistrát. Ten je vázaný zákonem o obcích a o úřednících.

„Pokud tajemník plní své povinnosti, není odvolatelný. Může odejít jedině dohodou. Já jinak jednat nemůžu, protože u případného soudu by úřad městské části spor hned prohrál,“ popsal Pavel Loutocký, tajemník brněnského magistrátu, který je nadřízený úředníkům městských částí.

Podle zákona může starosta vedoucího úřadu odvolat, jen pokud neplní svoje povinnosti nebo byl pravomocně odsouzen. Taková situace však nenastala. Protože se Krutek státnímu zástupci přiznal a škodu nahradil, věc se nedostala k soudu.

O svém provinění se však při výběrovém řízení ani nezmínil. „Kdybych takovou důležitou informací měl, asi bych se pak v rámci výběrové komise choval jinak,“ připustil Šafařík, který byl jejím předsedou. Ta z více než dvaceti uchazečů vybrala loni na jaře právě Krutka.

Na příští týden kohoutovický starosta svolává koaliční jednání, kde chce situaci kolem tajemníka projednat.

Tajemník předložil fiktivní fakturu

Krutkovo vyjádření se nepodařilo MF DNES získat, už od minulého týdne nebere telefon a nereaguje na e-maily. Už dříve ale obvinění ze zpronevěry potvrdil. V roce 1996 nevrátil přes 22 tisíc korun za dvakrát zaplacenou fakturu do pokladny úřadu. O tři roky později sice městský státní zástupce stíhání zastavil s podmínkou na jeden rok, zároveň ale konstatoval, že je to proto, že Krutek se k činu přiznal a škodu radnici uhradil.

Zvláštní na celém případě je ale i to, že Krutek na oněch 22 tisíc korun předložil úřadu fiktivní fakturu. Tu měla vystavit firma Hamlet, která byla založena jen tři týdny před datem uvedeným na faktuře.

A jejím jednatelem byl nynější starosta Šafařík. Jak se falešný dokument jeho firmy na radnici dostal, nedokáže vysvětlit.

„Vůbec si to nevybavuji, netuším, jak je to možné,“ řekl Šafařík, který v té době nebyl v zastupitelstvu. Když kohoutovický úřad případ řešil, i tehdy prohlásil, že o faktuře nic neví. S Krutkem se ale zná léta z ČSSD.

Odvolání se táhne roky

Neodvolatelného šéfa úředníků mají i v Hodoníně, kde se už dva roky snaží sesadit tajemnici Jarmilu Horskou. Podněty k odvolání posílá na krajský úřad starostka Hodonína Milada Grauová (ANO) přes rok. Ani nejnovější žádost neuspěla.

„Rozhodla jsem tak, že jsem z procesních důvodů nevyhověla žádosti,“ konstatovala šéfka krajského úřadu Věra Vojáčková. Prohřešky, které hodonínští politici sepsali, se totiž nestaly v posledním půl roce před podáním žádosti. Ani nemohly, protože Horská byla poslední dva roky v pracovní neschopnosti.“

Dne 3.12.2015 byl na serveru www.iDnes.cz v sekci Brno a jižní Morava uveřejněn článek s nadpisem „Tajemník odešel z radnice kvůli dávné zpronevěře“, autorka Jana Ustohalová a článek byl na tomto serveru veřejně přístupný i dne 5.10.2016. Bylo v něm napsáno následující (důkaz výtiskem tohoto článku z internetu):

„Tajemník radnice městské části Brno-Kohoutovice Zdeněk Krutek odchází ke konci roku z funkce. Vedení úřadu jej vyzvalo k rezignaci poté, co MF DNES napsala, že musel dříve ze stejné pozice na tomtéž úřadě odejít kvůli zpronevěře.

Zdeňkovi Krutkovi, tajemníkovi kohoutovické radnice příliš nepomohlo, že přestal komunikovat se starostou a celým vedením radnice. Při svém opětovném nástupu do funkce před necelými dvěma lety o prohřešku výběrové komisi neřekl.

“Pan Krutek odchází z radnice dohodou. Momentálně jsme vypsali výběrové řízení na nového tajemníka. Jeho jméno bude známé po Novém roce,“ řekl starosta Brna-Kohoutovic Petr Šafařík (ČSSD).

Jak MF DNES uvedla před několika týdny, Krutka dostihla na úřadě zpronevěra, kvůli které musel také dohodou odejít ze stejné radnice v roce 1999. Podle státního zástupce si nechal 22 tisíc korun z městské pokladny za dvakrát zaplacenou fakturu. Státní zástupce jeho stíhání zastavil s podmínkou na jeden rok, protože se Krutek přiznal a škodu uhradil.

Krutek přitom patří k vlivné buňce ČSSD v Tišnově. Starosta Šafařík se ho sice snažil odvolat, podle zákona se ale tajemník ničím závažným neprovinil, takže to nebylo možné. Nakonec tajemník skončil až poté, co jej k tomu vyzvalo celé vedení radnice včetně koaličních stran.“

Petr Šafařík byl statutárním orgánem, jednatelem, a jedním ze společníků společnosti HAMLET, společnost s ručením omezeným, IČ 253 16 427, v době od zápisu této společnosti do obchodního rejstříku dne 12.11.1996 do 30.1.1998 (důkaz úplným výpisem z obchodního rejstříku této společnosti ke dni 5.10.2016).

Po právním posouzení zjištěného skutkového stavu soud dospěl k závěru, že žaloba je plně důvodná.

Podle článku 17 Listiny základních práv a svobod platí následující: „(1) Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny. (2) Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu. (3) Cenzura je nepřípustná. (4) Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti. (5) Státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon.“.

Podle článku 22 Listiny základních práv a svobod, zákonná úprava politických práv a svobod musí umožňovat a ochraňovat svobodnou soutěž politických sil v demokratické společnosti.

Podle § 4a tiskového zákona, zakotvujícího institut „sdělení v periodickém tisku územního samosprávného celku“, vydavatel periodického tisku územního samosprávného celku je povinen poskytovat objektivní a vyvážené informace o územním samosprávném celku a poskytnout přiměřený prostor pro uveřejnění sdělení, které vyjadřuje názory členů zastupitelstva územního samosprávného celku, týkající se tohoto územního samosprávného celku.

Podle § 11a odst. 1 tiskového zákona platí, že „dotčený člen zastupitelstva územního samosprávného celku může požadovat na vydavateli uveřejnění doplňující informace, pokud vydavatel periodického tisku územního samosprávného celku a) neuveřejní sdělení podle § 4a po dobu 3 měsíců ode dne doručení tohoto sdělení vydavateli, b) neuveřejní sdělení podle § 4a v nejbližším následujícím vydání u periodického tisku územního samosprávného celku, pokud ve lhůtě 3 měsíců ode dne doručení tohoto sdělení vydavateli není vydán, nebo c) uveřejní sdělení podle § 4a, avšak člen zastupitelstva bude mít za to, že vydavatel mu neposkytl přiměřený prostor podle § 4a. Vydavatel je povinen doplňující informaci uveřejnit v periodickém tisku územního samosprávného celku, ve kterém neuveřejnil nebo neposkytl přiměřený prostor sdělení podle § 4a.“.

Podle § 15a odst. 1 tiskového zákona, žádost o uveřejnění doplňující informace musí mít písemnou formu a musí obsahovat návrh znění doplňující informace, jež má být uveřejněna.

Podle § 15a odst. 2 tiskového zákona, žádost o uveřejnění doplňující informace musí být vydavateli doručena nejpozději do 3 měsíců a) od marného uplynutí lhůty podle § 11a odst. 1 písm. a), b) ode dne, kdy mělo být sdělení podle § 4a uveřejněno v nejbližším následujícím vydání periodického tisku územního samosprávného celku, který není vydán ve lhůtě 3 měsíců, nebo c) ode dne, kdy sdělení podle § 4a v periodickém tisku územního samosprávného celku bylo uveřejněno, ale člen zastupitelstva má za to, že mu vydavatel

neposkytl přiměřený prostor podle § 4a, jinak právo na uveřejnění doplňující informace zaniká.

Podle § 15a odst. 3 tiskového zákona, ustanovení § 13 až 15, s výjimkou ustanovení § 15 odst. 1 písm. c) a § 15 odst. 2 a 3, se použijí obdobně i na uveřejnění doplňující informace. Vydavatel označí uveřejněnou doplňující informaci slovy „doplňující informace“.

Podle § 15 tiskového zákona - se zákonným nadpisem „*Výjimky z povinnosti uveřejnit odpověď a dodatečné sdělení*“ - platí:

„(1) Vydavatel není povinen uveřejnit odpověď nebo dodatečné sdělení, jestliže

a) uveřejněním navrženého textu by byl spáchán trestný čin nebo správní delikt,

b) uveřejnění navrženého textu by bylo v rozporu s dobrými mravy,

c) napadené sdělení, popřípadě jeho napadená část, je citací sdělení třetí osoby určeného pro veřejnost nebo jeho pravdivou interpretací a jako takové bylo označeno nebo prezentováno.

(2) Vydavatel není povinen uveřejnit odpověď, jestliže žádost o její uveřejnění směřuje vůči sdělení uveřejněnému na základě prokazatelného předchozího souhlasu osoby, která žádost podala.

(3) Vydavatel není povinen uveřejnit dodatečné sdělení, jestliže ještě předtím, než mu byla žádost o jeho uveřejnění doručena, uveřejnil sdělení odpovídající dodatečnému sdělení z vlastního podnětu a dodržel přitom podmínky stanovené tímto zákonem.“

Podle § 14 TZ platí: *„(1) Neuveřejní-li vydavatel odpověď nebo dodatečné sdělení anebo nedodrží-li podmínky pro uveřejnění odpovědi nebo dodatečného sdělení stanovené v § 13 odst. 1 až 3, rozhodne o povinnosti uveřejnit odpověď nebo dodatečné sdělení na návrh osoby, která o jejich uveřejnění žádala, soud. Totéž platí, nedošlo-li k dohodě podle § 13 odst. 4. (2) Návrh musí být podán soudu do 15 dnů po uplynutí lhůty stanovené pro uveřejnění odpovědi nebo dodatečného sdělení, jinak právo domáhat se uveřejnění odpovědi nebo dodatečného sdělení u soudu zaniká.“*

Podle § 13 odst. 1, 2 a 3 TZ, ve spojení s § 15a odst. 3 TZ, je vydavatel povinen doplňující informaci uveřejnit a) ve stejném periodickém tisku, v němž bylo uveřejněno napadené sdělení, a to takovým způsobem, aby nové sdělení bylo umístěním a formou rovnocenné a rozsahem přiměřené napadenému sdělení, a je-li napadena pouze jeho část, této jeho části, b) s výslovným označením "doplňující informace", c) na vlastní náklady, d) v témže jazyce, ve kterém bylo uveřejněno napadené sdělení, e) s uvedením jména a příjmení nebo názvu osoby, která o uveřejnění žádá. Vydavatel je povinen uveřejnit doplňující informaci do 8 dnů ode dne doručení žádosti o její uveřejnění. Není-li možné doplňující informaci uveřejnit ve lhůtě podle odstavce 2, vydavatel je povinen tak učinit v nejbližším následujícím vydání stejného periodického tisku. Vydavatel je povinen o tomto postupu do 8 dnů ode dne doručení žádosti o uveřejnění doplňující informace písemně informovat osobu, která žádost podala, a v této informaci označit vydání periodického tisku, v němž dojde k uveřejnění doplňující informace.

Žalobkyně uplatnila svůj nárok na uveřejnění „doplňující informace“ v zákonem stanovených lhůtách jak u vydavatele periodického tisku, tak žalobou u soudu. Žalobkyně

požádala žalovaného e-mailem ze dne 7.10.2015 o uveřejnění sdělení ve smyslu § 4a TZ. Protože žalovaný uvedené sdělení ve smyslu § 11a odst. 1 písm. a) TZ neuveřejnil ve lhůtě 3 měsíců od podání žádosti, požádala žalobkyně dne 3.2.2016 vydavatele o uveřejnění doplňující informace ve smyslu § 11a TZ. Tato žádost byla žalovanému doručena dne 3.2.2016. Tuto doplňující informaci byl žalovaný dle § 13 TZ povinen uveřejnit do 8 dnů od doručení žádosti, respektive v nejbližším čísle periodického tisku, tedy v únorovém vydání Kohoutovického kurýra. Dotčené číslo bylo vydáno dne 18.2.2016, ani v tomto vydání však nebyla doplňující informace uveřejněna. Žalobkyně doručila žalobu soudu dne 1.3.2016, tedy v 15-ti denní lhůtě ve smyslu § 14 odst. 2 TZ (ve spojení s § 15a odst. 3 TZ).

Věcná aktivní legitimace žalobkyně k podání žaloby plyne z § 4a, § 11a TZ, § 15a TZ a § 14 TZ (dotčený člen zastupitelstva Městské části Brno - Kohoutovice, jehož sdělení ani doplňující informaci vydavatel v zákonem stanovené lhůtě nezveřejnil).

Věcná pasivní legitimace žalovaného (Statutární město Brno) je dána tím, že je *de iure* (po právní stránce) vydavatelem periodického tisku územního samosprávného celku ve smyslu tiskového zákona. Správně tak nebyl žalován subjekt bez právní subjektivity, tj. toliko městská část Brna, Brno – Kohoutovice, která je uvedena jako vydavatel v časopise Kohoutovický kurýr (tam zcela dole). V tomto smyslu lze citovat i důvodovou zprávu k zákonu č. 305/2013 Sb. (dále též „novela“), který zakotvil do tiskového zákona nový institut sdělení do § 4a a doplňující informace do § 11a ve spojení s § 15a TZ (důvodová zpráva k bodu 1 - § 3 písm. g): *„Za účelem naplňování nově navržených zvláštních povinností vydavatele při vydávání periodického tisku územního samosprávného celku je třeba definovat tuto zvláštní kategorii periodického tisku. Jedná se o periodický tisk, jehož vydávání zajišťují orgány územních samosprávných celků, popřípadě jiné jimi zřízené, založené či ovládané osoby v rámci své působnosti, ať už samostatně nebo společně s dalšími územními samosprávnými celky, tedy včetně periodického tisku vydávaného dobrovolnými svazky obcí. Zákon se vztahuje i na periodický tisk vydávaný na úrovni městských částí či obvodů územně členěných statutárních měst, jehož vydavatelem je ovšem de iure statutární město jako právnická osoba, tedy podle obecního zřízení obec.“* Podle ustanovení § 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, je obec základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající (srov. § 2 odst. 1 zákona o obcích). Za podmínek uvedených v ustanovení § 3 zákona o obcích je obec městem, případně městysem. Statutárními městy (vyjma hlavního města Prahy, na které se zákon o obcích nevztahuje – srov. § 150 cit. zákona) jsou i Brno (srov. § 4 odst. 1 zákona o obcích). Území statutárních měst se může členit na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy (srov. § 4 odst. 2 zákona o obcích). Městský obvod nebo městská část jsou organizační jednotkou města (§ 20 odst. 2 zákona o obcích) a podle § 134 odst. 1 zákona o obcích městské obvody a městské části jednájí za statutární město v záležitostech jim svěřených zákonem a v mezích zákona statutem. Tudíž městské části jsou jen organizačními jednotkami a nemají právní subjektivitu (viz i např. nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 475/13).

Rovněž byla splněna podmínka přiměřeného prostoru pro uveřejnění v podobě rozsahu žalovaného článku (viz i § 4a TZ). Totiž uplatnění práva na sdělení a doplňující informaci neznámá, že vydavatel automaticky převezme celý text, tento prostor má vydavatel právo nejprve zhodnotit co do stránky kvantitativní (viz i důvodová zpráva k novele: *„Je třeba respektovat právo vydavatele na redakční úpravu jím vydávaného periodického tisku. Stanovení těchto povinností neznámá automatické otisknutí celého*

sdělení, které požaduje uveřejnit člen zastupitelstva územního samosprávného celku... uplatnění práva na doplňující informaci však neznamená, že vydavatel automaticky převezme celý text.“). Žalovaný text není nijak zvláště rozsáhlý, a to i vzhledem k celkovému rozsahu radničního periodika, a to i z pohledu řady několika periodických vydání. Žalovaný článek lze umístit na cca ¼ tiskové strany. Rozsah žalovaného článku lze připodobnit k rozsahu článků publikovaných v sekci „články opozičních zastupitelů“, které byly publikovány v Kohoutovickém kurýru č. 10/2015, 11/2015, 12/2015, 1/2016, 2/2016. Tedy samotná praxe Kohoutovického kurýra ukazuje na splnění podmínek kvantitativních doplňující informace. Též z dokazování vyplynulo, že Kohoutovický kurýr míval v rozhodné době 12 stran a bývalo používáno řádkování zjevně jednoduché, bez větších mezer mezi pod sebou následujícími texty. Politická plocha, tedy plocha věnovaná záležitostem radnice a zastupitelstva a činností obecních orgánů (výborů a komisí), se pohybuje v průměru přibližně okolo 3-4 tiskových stran (str. 1-4). Městská část Brno – Kohoutovice má 21 členů zastupitelstva, žalobkyně je zastupitelkou za stranu „Zelení a nezávislé – sdružení pro Kohoutovice“, která má v zastupitelstvu celkem tři členy (včetně žalobkyně), tedy představuje jednu sedminu zastupitelstva (viz hledisko poměrného výsledku politické soutěže, poměrného obsazení zastupitelstva, tedy i presumovaného zastoupení sdělovaného textu v zastupitelstvu). Tudíž rozsah žalovaného článku zjevně nepřekračuje v uvedeném kontextu pojem „přiměřeného prostoru“ ve smyslu § 4a tiskového zákona.

Jak plyne z obsahu doplňující informace (viz výrok I. tohoto rozsudku), tato vyjadřuje názor, resp. je kombinací skutkových tvrzení a přidružených hodnotících soudů člena zastupitelstva územního samosprávného celku (Městské části Brno – Kohoutovice), týká se tohoto územně samosprávného celku (především jeho personální politiky), tedy i v tomto (věcné zaměření) doplňující informace odpovídá § 4a a § 11a TZ. Konkrétně žalobkyně hlavně kriticky zmiňuje, že o Městské části Brno – Kohoutovice psaly v uplynulých měsících noviny, a to v tom smyslu, že bývalý tajemník Úřadu Městské části Brno – Kohoutovice Zdenek Krutek odešel v roce 1998 z funkce tajemníka v souvislosti se zpronevěrou peněz, ke zpronevěře se přiznal a škodu uhradil, avšak v roce 2013 byl komisí vedenou nynějším starostou Městské části Brno – Kohoutovice opět vybrán do funkce tajemníka, což podle hodnotícího soudu žalobkyně snižuje vážnost celého Úřadu Městské části Brno – Kohoutovice a důvěru v něj, žalobkyně vyzývá starostu Městské části Brno – Kohoutovice a bývalého tajemníka Úřadu Městské části Brno – Kohoutovice Zdenek Krutek, k postavení se k této situaci čelem a k vysvětlení, proč se pan Zdenek Krutek opět vrátil na stejnou pozici i přes uvedenou předchozí špatnou zkušenost. K tomu dodává, že podle tisku měly být chybějící peníze (způsobené činem Zdenka Krutka) v účetnictví zamaskovány fiktivní fakturou od obchodní společnosti, v níž byl k datu uvedenému na fiktivní faktuře jednatelem Petr Šafařík, nynější starosta městské části Brno - Kohoutovic.

Z § 4a a 15a TZ tak plyne právní povinnost žalovaného publikovat žalovaný článek, resp. za předpokladu, že nejsou dány zákonné výjimky z povinnosti uveřejnit sdělení a doplňující informaci podle § 15 odst. 1 písm. a) či b) TZ. Soud dospěl k závěru, že uvedené zákonné výjimky z povinnosti uveřejnit nebyly v dané věci naplněny.

Žalovaný nejprve argumentoval tím, že by žalovaný mohl uveřejněním spáchat správní delikt nebo trestný čin pomluvy kvůli publikování žalovaného článku, vědomě způsobit neoprávněný zásah do práv „dané právnické osoby“ na dobré pověsti a soukromí. Zjevně tak měl žalovaný na mysli společnost „HAMET veřejná obchodní společnost v likvidaci“, a to i proto, že původně soudu navrhl dotaz na tuto společnost, zda někdy vystavila fakturu žalovanému a pokud ano, kdy a za jaké zboží nebo služby. Tím se žalovaný

dovolával - obsahově – i překážky publikace podle § 15 odst. 1 písm. a) TZ (zejména viz správní delikt či trestný čin pomluvy). To ve vztahu k textu, že „*Chybějící peníze měly být v účetnictví zamaskovány fiktivní fakturou od společnosti Hamet.*“ a „*V této společnosti byl k datu uvedenému na fiktivní faktuře jednatelem Petr Šafařík, nyníjší starosta Kohoutovic.*“. Ve vztahu k citovanému textu žalovaný namítl, že jde o nepravdivé tvrzení, když nepravdivost tohoto tvrzení spočívá ve skutečnosti, že společnost Hamet nikdy žádnou fiktivní fakturu městské části Brno - Kohoutovice nevystavila, a tudíž ani taková faktura nemohla být použita k „maskování“ účetnictví, pan Petr Šafařík nebyl jednatelem uvedené společnosti. Takovou informaci neobsahují ani „veřejně dostupná média“, jak je podle žalovaného zřejmé i z důkazů navrhaných samotnou žalobkyní.

Touto argumentací tak žalovaný zjevně mířil na to, že žalobkyní použitým slovem „Hamet“ místo „Hamlet“ (který používal tisk) by mohlo dojít ke spojení doplňující informace s jinou než žalobkyní zamýšlenou a v tisku uváděnou společností (k záměně obchodních společností), a to nepřiléhavě právě se společností „HAMET veřejná obchodní společnost v likvidaci“.

Nicméně, žalobkyně v průběhu řízení opravila svoji zjevnou nesprávnost v psaní (přepis) v podobě použití slova „Hamet“ místo „Hamlet“, což původně možná činilo riziko zaměnitelnosti uvedených společností, když žalobkyně měla ve skutečnosti zjevně na mysli společnost citovanou i v člancích na idnes.cz. tj. společnost Hamlet, společnost s ručením omezeným, se sídlem v Brně, a nikoli společnost „*HAMET veřejná obchodní společnost v likvidaci, České Budějovice, Budivojova 2, 370 04, IČ: 157 70 346,*“, kterou uváděl žalovaný ve svém podání ze dne 27.10.2016 ve svých návrzích důkazů.

V takovém případě pak argumentace žalovaného výše uvedená ohledně § 15 odst. 1 písm. a) TZ odpadla, čehož si byl správně patrně vědom i žalovaný, který se posléze soustředil hlavně na námitku dobrých mravů. Tedy těžiště argumentace žalovaného (jeho nesouhlasu s publikací článku) pak spočívalo v naplnění podmínek podle § 15 odst. 1 písm. b) TZ, tedy že uveřejnění navrženého textu by bylo podle žalovaného v rozporu s dobrými mravy.

Soud však nedospěl k závěru, že by uveřejnění článku bylo v rozporu s dobrými mravy podle § 15 odst. 1 písm. b) TZ.

Platí zásada restriktivního používání výjimek z obecného pravidla, generální klauzule (k této interpretační a aplikační metodě obecně, srov. např. bod 236. rozsudku Nejvyššího správního soudu Pst 1/2009 a tam citované rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva, rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 Afs 92/2005 a tam citované rozhodnutí Evropského soudního dvora, rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 As 98/2008, usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 3593/14, bod 12, rozsudek Soudního dvora ve věci Finnair Oyj proti Timy Lassooyovi, C-22/11, bod 38. aj.).

Ustanovení § 15 odst. 1 TZ je výjimkou z obecné povinnosti žalovaného uveřejnit sdělení a doplňující informaci (viz i výslovné označení § 15 „*Výjimky z povinnosti uveřejnit odpověď a dodatečné sdělení*“), a proto je namístě restriktivní používání výjimek zakotvených v § 15 TZ, tedy dovodit, že není dán rozpor s dobrými mravy ani v nyníjším případě.

Ustanovení § 15 odst. 1 písm. a) a b) TZ bylo obsaženo v TZ ještě před přijetím institutu sdělení a doplňující informace, tedy bylo zakotveno do právního řádu již v tiskovém zákoně (č. 46/2000 Sb.) a důvodová zpráva toto ustanovení odůvodnila následovně: „*Dále je vyloučena možnost požadovat uveřejnění textů, jejichž publikací by došlo k porušení dobrých mravů nebo spáchání trestného činu a vydavatel by pak byl nucen riskovat postih za uveřejnění takového textu. V tomto směru vyšel předkladatel z doporučení odboru kompatibility s právem ES Ministerstva spravedlnosti.*“. Jde o odraz § 4 TZ, podle kterého za obsah periodického tisku odpovídá vydavatel. Zejména tímto pohledem je tak třeba vykládat i naplnění těchto výjimek, tedy zda by vydavatel zveřejněním nebyl nucen riskovat postih za uveřejnění. Jak vidno, jen stěží by žalovaný riskoval postih za to, že článek není objektivní, nereprodukuje všechny části reprodukováného článku na idnes.cz atd. (jak namítá žalovaný). Rovněž z toho úhlu pohledu není dán rozpor s dobrými mravy.

K tomu lze poukázat i na judikaturu zabývající se institutem dobrých mravů ve vztahu k odepření práva podle § 3 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (nyní podle § 2 odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník). Právní řád, založený na principech jednoty, racionality a vnitřní obsahové bezrozpornosti, s sebou nutně přináší imperativ stejného náhledu na srovnatelné právní instituty, byť upravené v rozdílných právních předpisech či dokonce odvětvích (srov. např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 72/06, bod 50, či rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 Afs 81/2004). Podle judikatury je použití dobrých mravů postupem výjimečným, neboť soud v takovém případě nepřiznává právo, které je jinak dáno právním předpisem, a tím podstatným způsobem zasahuje do principu právní jistoty, a proto musí být pro takovéto právní posouzení věci dány zcela mimořádné důvody (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 1501/2007). Je třeba respektovat mimořádnost tohoto ustanovení, jež se uplatní pouze v případě rozporu se základními společenskými a mravními normami tak, aby nebyla zbytečně oslabována právní jistota účastníků ohledně jejich právními normami daných subjektivních práv (rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 316/2013).

Žádné takové zcela mimořádné okolnosti v požadavku žalobkyně na uveřejnění doplňující informace soud nezjistil.

Výkon práva může být shledán v rozporu s dobrými mravy, byl-li toliko prostředkem umožňujícím poškodit jiného účastníka právního vztahu, zatímco dosažení vlastního smyslu a účelu sledovaného právní normou by zůstalo vedlejší a z hlediska jednajícího by bylo bez významu. Jednalo by se tak sice o výkon práva, který je formálně se zákonem v souladu, avšak šlo by o výraz zneužití tohoto subjektivního práva (označované rovněž jako šikana) na úkor druhého účastníka, a tedy o výkon v rozporu s dobrými mravy. Tyto okolnosti by přitom musely být naplněny v natolik výjimečné intenzitě, aby byl odůvodněn tak významný zásah do principu právní jistoty, jakým je odepření práva, tedy i práva na svobodu projevu (rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 2421/2012, 30 Cdo 2574/2010, 33 Cdo 888/2013).

Tak především z ničeho neplyne, že by žalobkyni ve skutečnosti nešlo o realizaci její svobody projevu o tématu veřejného zájmu, ale že by její článek byl toliko prostředkem umožňujícím poškodit jiného (starostu, bývalého tajemníka), resp. ze všeho se podává přesný opak.

Článek informuje o věci obecného významu (minimálně na úrovni městské části, tedy týká se minimálně občanů obce a jejich obecní reprezentace) – to ostatně v podstatě uznává

správně i žalovaný (např. v písemné závěrečné řeči psal o z celospolečenského pohledu legitimní diskuzi ohledně aspektů činnosti úředních činníků rozebíraných v člancích na idnes.cz). V článku uváděné osoby byly (v případě pana Krutka) či jsou (v případě pana starosty) osobami veřejně činnými, veřejného zájmu, a to navíc v relativně významném postavení (zejména starosta městské části, zastupitel městské části Brna a i zastupitelstva města Brna). Článek je z hlediska formy korektní (nikoli přehnané expresivní, zjevně neslušné či snad dokonce vulgární) a nedotýká se soukromého života tam uváděných osob, ale týká se jejich veřejné činnosti, nejde o urážky, výpady *ad personam*, ale o výroky *ad rem* apod. Nelze tvrdit, že z článku se vytrácí její informační podstata a stává se z ní prostředek dehonestace.

Koneckonců, jak rozhoduje i Ústavní soud ve své praxi (např. nálezu sp. zn. I. ÚS 517/10, I. ÚS 3654/10 či I. ÚS 2906/12), "na presumpci "viny" nelze založit apriorní popření práva, platí naopak presumpce "nevin", a to analogicky jako v mnoha jiných sférách, ať již jde o presumpci nevin v trestním řízení, presumpci ústavně souladného postupu zákonodárce či o morální presumpci dobrých úmyslů počínání jednotlivce ve společenských vztazích (viz i výslovně např. v § 7 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník: „*Má se za to, že ten, kdo jednal určitým způsobem, jednal poctivě a v dobré víře*“).

Každá právní norma má svůj smysl a účel. Smysl a účel zákona lze dovodit i z autentických dokumentů, vypovídajících o vůli a záměrech zákonodárce, mezi něž patří důvodová zpráva k návrhu zákona (uvědomujíc si skutečnost, že ze souhlasu zákonodárce s osnovou návrhu lze prezumovat i jeho souhlas s jejími důvody), a dále z argumentace, přednesené v rozpravě při přijímání návrhu zákona. Jinak řečeno, pokud z parlamentní diskuse nevyplyne něco jiného (což u nyní zkoumané novely nevyplývalo), je třeba mít za to, že zákonodárce přijal se samotným právním předpisem i záměr jeho tvůrce (tvůrců), jež pravidelně můžeme nalézt např. v důvodových zprávách.

Smyslem institutu sdělení a doplňující informace je donutit vydavatele radničních periodik k poskytnutí přiměřeného prostoru pro příspěvky všech členů zastupitelstva, a to kvůli následujícím cílům: posílení práv opozice vyjádřit v radničních periodikách své názory, tedy posílení plurality názorů jednotlivých členů zastupitelstva v tzv. radničních periodikách; posílení objektivní informovanosti občanů územně samosprávných celků o činnosti jimi volených zastupitelů a placených úředníků a osob ovlivňujících život občanů územně samosprávných celků; odstranění diskriminace ve zveřejňování informací; zamezení zneužívání těchto periodik uskupením majícím většinu v zastupitelstvu a následné posílení názorové plurality ve veřejné diskuzi v daném obvodu, tedy ve výsledku zajistit objektivitu a vyváženost periodického tisku územního samosprávného celku, neboť podle přesvědčení zákonodárce mnohdy radniční periodika obsahují a prosazují pouze názory politických sil zasedajících v radě a zamezují přístupu jiných stanovisek než vládnoucích zastupitelů, když nepohodlné příspěvky zastupitelů bývají redakcí odmítány a veřejnost pak není informována o tom, že na zasedáních volených a poradních orgánů zaznívají také názory jiných členů, což poškozují veřejné vědomí o politickém procesu jako dialogu, v němž se v rámci soutěže politických sil střetávají různé názory; snížení rizika zneužívání periodik jedním politickým uskupením, a tím i ve svém důsledku snížení rizika vytváření korupčního prostředí; umožnit realizovat právo zastupitelů na svobodu projevu a právo šířit informace a právo občanů přijímat informace a na samosprávu. Záměrem bylo reagovat „*na určitý nešvar, který znáte možná z komunální politiky nebo z míst, ve kterých žijete, a to že se v radě případů tzv. radniční noviny nebo krajské noviny stávají spíše prostorem pro politickou reklamu subjektů, které jsou v daném místě u moci, nežli prostorem pro vyvážené a objektivní informování o dění v samosprávě.*“ (vystoupení poslance Zdeňka Bezecného při projednávání novely

v Poslanecké sněmovně – www.psp.cz), na to, že „*radniční periodika jsou bohužel velmi často zneužívána jako hlásná trouba dané radnice...ještě větší problém je ten, že radniční periodika často stojí poměrně dost velké částky z rozpočtu dané obce*“ (vystoupení poslankyně Kateřiny Klasnové při projednávání novely v Poslanecké sněmovně – www.psp.cz).

Tento smysl institutu sdělení a doplňující informace plyne i z důvodové zprávy k novele a stenografických záznamů projednávání novely v Parlamentu (zejména vystoupení předkladatelky návrhu zákona, ministryně kultury Aleny Hanákové, a výstupy shora citované).

Podle § 103 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, starosta zastupuje obec navenek, starostu volí do funkcí zastupitelstvo obce z řad svých členů, mj. odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce, rozhoduje o záležitostech samostatné působnosti obce svěřených mu radou obce, plní další úkoly stanovené tímto zákonem a zvláštními zákony, svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva obce a rady obce, je v čele obecního úřadu (§ 109), spolutvoří radu obce (§ 99). Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti a ze své činnosti odpovídá zastupitelstvu obce, v oblasti přenesené působnosti přísluší radě obce rozhodovat, jen stanoví-li tak zákon (§ 99 odst. 1 zákona o obcích). Tajemník obecního úřadu (§ 110) zajišťuje výkon přenesené působnosti s výjimkou věcí, které jsou zákonem svěřeny radě obce nebo zvláštnímu orgánu obce, plní úkoly uložené mu zastupitelstvem obce, radou obce nebo starostou, stanoví podle zvláštních právních předpisů platy všem zaměstnancům obce zařazeným do obecního úřadu, plní úkoly statutárního orgánu zaměstnavatele podle zvláštních právních předpisů vůči zaměstnancům obce zařazeným do obecního úřadu, vydává spisový řád, skartační řád a pracovní řád obecního úřadu a další vnitřní směrnice obecního úřadu, nevydává-li je rada obce, zúčastňuje se zasedání zastupitelstva obce a schůzí rady obce s hlasem poradním. Podle § 2 odst. 5 a 7 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků, vedoucím úředníkem se pro účely tohoto zákona rozumí úředník, který je vedoucím zaměstnancem, vedoucím úřadu se rozumí vedoucí úředník, který vykonává i funkci tajemníka úřadu městské části územně členěného statutárního města.

Vysvětlenému smyslu institutu sdělení (doplňující informace) žalovaný článek plně odpovídá, žalobkyně je opoziční zastupitelkou, domáhá se publikace příspěvku, který může v důsledcích vyznívat nekomfortně (nepříjemně) zejména pro čelného představitele městské části Brna - Kohoutovice, v podobě starosty této městské části, čelného představitele silného politického uskupení (politické strany – ČSSD), které má v zastupitelstvu zastoupení v podobě sedmi členů, tedy jedné třetiny z celkem 21 členů (a dále se týká bývalého tajemníka Úřadu městské části Brno – Kohoutovice a jeho působení v této funkci v minulosti). Téma příspěvku se týká důležité otázky obecného významu: kupříkladu transparentnost a řádnost a právní souladnost nakládání s veřejnými prostředky a úroveň kontroly nakládání s veřejnými prostředky, otázky personální obecní politiky u důležitých funkcí jako je starosta (městské části) či tajemník úřadu městské části, otázky pravidel pro výběr úředníků a realizace těchto výběrových pravidel, otázky důvěryhodnosti politiků a významných obecních funkcí aj.

V neposlední řadě ale doplňující informace zahrnuje v důsledcích i následující obecný význam. Doplňující informace může umožnit diskusi, zda lze omezovat přístup občanů k veřejným funkcím, když kandidát splňuje zákonné podmínky bezúhonnosti, tedy zda vytvářením přísnějších podmínek ohledně mravní integrity (minulosti) kandidáta než stanoví

zákon, není obcházením (porušením) takového zákona, a tím i porušením základního práva občana podle čl. 21 odst. 4 Listiny základních práv a svobod na rovný přístup k veřejným funkcím. Jinak řečeno, může se nabízet i úvaha, zda není příhodné respektovat právo osobního vývoje každé osobnosti, kupř. vražda se promlčuje za 20 let (viz § 34 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník), tudíž i právní řád brání, aby se člověk, i když udělal v životě chybu, „až do konce svého života“ nebyl postihován třeba např. tím, že by jeho chyba v dávné minulosti měla být překážkou v možnosti ucházet se úspěšně o veřejnou funkci. Řečeno konkrétněji, zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků, zakotvuje v § 4 předpoklady pro vznik pracovního poměru úředníka: „(1) Úředníkem se může stát fyzická osoba, která je státním občanem České republiky, popřípadě fyzická osoba, která je cizím státním občanem a má v České republice trvalý pobyt, dosáhla věku 18 let, je způsobilá k právním úkonům, je bezúhonná, ovládá jednací jazyk a splňuje další předpoklady pro výkon správních činností stanovené zvláštním právním předpisem. (2) Za bezúhonnou se pro účely tohoto zákona nepovažuje fyzická osoba, která byla pravomocně odsouzena a) pro trestný čin spáchaný úmyslně, nebo b) pro trestný čin spáchaný z nedbalosti za jednání související s výkonem veřejné správy, pokud se podle zákona na tuto osobu nehledí, jakoby nebyla odsouzena. (3) Pracovní smlouvu k výkonu činnosti úředníka lze uzavřít jen s fyzickou osobou, která splňuje předpoklady podle odstavce 1; pro jmenování vedoucího úřadu a jmenování vedoucího úředníka se vyžaduje též splnění dalších předpokladů stanovených zvláštním zákonem.“ (k tomu srov. i § 5 zakotvující předpoklady pro jmenování vedoucího úřadu, nestanovící přísnější požadavky stran hlediska bezúhonnosti). Tudíž zákon stanoví definici pojmu bezúhonnosti pro výběr úředníků (stejně jako podmínky pro zánik funkce, včetně taxativního, úplného výčtu důvodů pro právně souladné odvolání z funkce). Podmíněné zastavení trestního stíhání (§ 307 a 308 trestního řádu) představuje tzv. mezitímní rozhodnutí, jímž není rozhodnuto o vině (a trestu) (viz Šámal, P. a kol. Trestní řád. Komentář. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. str. 3478). Právní mocí rozhodnutí o tom, že obviněný se osvědčil, nebo uplynutím lhůty uvedené v § 308 odstavci 2 („Jestliže do jednoho roku od uplynutí zkušební doby nebylo učiněno rozhodnutí podle odstavce 1, aniž na tom měl obviněný vinu, má se za to, že se osvědčil.“), nastávají účinky zastavení trestního stíhání [§ 11 odst. 1 písm. f) trestního řádu]. To znamená, že trestní řízení před trestním soudem nebylo ukončeno pravomocným rozhodnutím o vině a trestu ve smyslu čl. 90 Ústavy, popř. čl. 40 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, trestní řízení je ukončeno jiným (tzv. zvláštním) způsobem podle pravidel XX. hlavy trestního řádu. I právní řád výslovně odlišuje mezi pravomocným odsouzením na jedné straně a pravomocným rozhodnutím o podmíněném zastavení trestního stíhání (např. § 14 a § 42 odst. 1 písm. a), b), c) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů). Z toho plyne, že případná budoucí diskuse může být vedena i nikoli a priori vylučitelným názorem, že tajemníkovi nemohla být funkce odepřena (jak na vstupu, tak na výstupu z funkce) jen z důvodu jeho pochybení v době minulé, neboť opačný přístup by značil protiprávní stav. To přílehlavě ukazuje pluralitu možných náhledů na věc a jen podtrhuje podstatu – klíčové je diskusi umožnit a nikoli ji v důsledcích omezovat tím, že bude odepřeno uveřejnění podkladů k diskusi a ani soud nemá pravomoc ji cenzurovat.

Publikace doplňující informace by podle žalovaného byla v rozporu s dobrými mravy proto, že vytrhuje z kontextu jen části článku směřující proti panu Šafaříkovi, nevyznívá objektivně, ale jednostranně, není vyvážená. Podle žalovaného, zatímco články na idnes.cz obsahují veškeré informace, které se k popsáním událostem vztahují, a to včetně vysvětlení a stanoviska současného starosty, neplatí to již o žalobkyní navrženém článku - žalobkyně podle žalovaného záměrně neinformuje o těchto veřejně prezentovaných vysvětleních,

postojích a názorech starosty městské části, tedy o tom, že starosta se snažil situaci okamžitě řešit, o tom, že potřebná sebereflexe žalovaného k diskusi o tomto problému byla neprodlená.

Soud však poukazuje na výše vysvětlený smysl institutu sdělení a doplňující informace, kterým je vytvořit prostor každému členu zastupitelstva vyjádřit svůj pohled a informace podle něj relevantně se dotýkající územně samosprávného celku, a tím právě – až ve výsledku, ve spojení s prostorem pro vyjádření dalších členů zastupitelstva – realizovat onu vyváženost, nejednostrannost. Vyváženost předpokládá, že dostane prostor na pomyslné váze každý zastupitel a až v souhrnu mluvíme o vyváženosti. Tedy sdělení (doplňující informace) jednoho zastupitele tvoří jen jednu část skládačky zvané objektivní a vyvážené informace, je toliko nástrojem pro dosažení žádoucího stavu objektivní a vyvážené informovanosti adresátů působení územně samosprávných celků. Takže ze své povahy může být sdělení (doplňující informace) subjektivní, nevyvážené, i třeba podjaté. To je ostatně i logika každé diskuse (nikoli jen mezi zastupiteli územně samosprávných celků). Tak např. Ústavní soud v nálezu sp. zn. I. ÚS 453/03 nebo IV. ÚS 1511/13 shrnul, že *"ani nepřipadnost názoru kritika z hlediska logiky a podjatost kritika nedovolují samy o sobě učinit závěr, že kritik vybočil z projevu, který lze označit za přiměřený. Pouze v případě, že jde o kritiku věci či jednání osob veřejných, která zcela postrádá věcný základ a pro kterou nelze nalézt žádné zdůvodnění, je třeba považovat takovou kritiku za nepřiměřenou."* Tudíž jakkoli lze přisvědčit žalovanému, že doplňující informace nereprodukuje všechny části článků publikovaných na idnes.cz, tj. zejména neobsahuje vyjádření pana starosty, a v tomto smyslu ji snad lze označit za subjektivní apod., nelze to zhodnotit tak, že by publikace zakládala stav rozporný s dobrými mravy. Starosta, jako rovněž zastupitel, může též požadovat uveřejnění sdělení či doplňující informace, aby i on svým dílem přispěl k objektivitě a vyváženosti, nebo může využít institut odpovědi podle § 10 TZ (to i bývalý tajemník) a nebo může zvolit i jiný, neformálnější přístup, když z Kohoutovických kurýrů provedených k důkazů vyplynulo, že (mj.) na úvodní straně míval prostor pro „Slovo starosty“ (i s fotografií). Již Tomáš Garrigue Masaryk přílehlavě říkával, *„Vy jeden, každý musíme snést mínění druhého. Demokracie znamená diskusi.“*

Dále žalovaný namítl, že žalobkyně v člancích na idnes.cz má k dispozici vysvětlení pana Šafaříka, proto postrádá smysl zveřejnit informaci požadovanou, proč se domáhat opakování či dovysvětlení.

Ani uvedené však podle soudu neznačí tak mimořádné okolnosti, aby bylo možné dovozovat existenci rozporu s dobrými mravy, a to i zde z více důvodů. Již proto, že neexistuje garance, že článek na idnes.cz četli všichni občané městské části Brno – Kohoutovice, tudíž uveřejnění v Kohoutovickém kurýru značí vyšší pravděpodobnost seznámení se s tématem početnější obecní veřejností. V návaznosti na publikaci pak lze i vést diskusi k tématu na stránkách obecního periodika, takže doplňující informace má potenciál diskusi podnítit či aktualizovat, být jejím spouštěčem. Žalobkyně objektivně může požadovat po starostovi, aby se k danému tématu vyjádřil přímo k těm, ke kterým má politicky nejužší vztah, jejichž je reprezentantem, z nichž čerpá legitimitu, tj. k občanům městské části, tedy právě v Kohoutovickém kurýru, jehož adresátem jsou právě hlavně občané městské části. Nebo třeba žalobkyni dosavadní vyjádření starosty na idnes.cz připadá nedostatečné či nepřesvědčivé (výslovně žalobkyně před soudem zpochybňovala vyjádření starosty na idnes.cz, že nebyl ještě zastupitelem v době činu či odchodu Zdenka Krutka v devadesátých letech). To není podstatné, klíčové je, že na doplňující informaci se nelze podle soudu dívat jako na zneužití práv (šikanu), má své objektivní ratio, čímž se možnosti vydavatele i soudu vyčerpávají, protože jejich úkolem je zasáhnout až v případě extrémním (mimořádném), tedy

excesu zastupitele, zakládajícího zejména stav rozporný s dobrými mravy, což není tento případ.

Zde žalovaný podle soudu klade nepřiměřeně vysoký význam na ty části doplňující informace obsahující výzvu starostovi a Zdenku Krutkovi k tomu, aby se v budoucnu vyjádřili k této věci. Totiž doplňující informace objektivně ob stojí – ve smyslu nikoli rozporu s dobrými mravy, nikoli svévole, zlé vůle apod. – i bez těchto výzev, resp. tyto osoby se vůbec k věci vyjádřit nemusí, avšak i tak může doplňující informace objektivně sloužit obecnému (obecnímu) zájmu ve smyslu přidané hodnoty v podobě informovanosti občanů obce o obecním tématu, tedy i o věcech občanů obce, kteří mají právo na územní samosprávu a na informace o ní. Jinak řečeno, i kdyby žalovanému bylo možno vskutku přisvědčit v názoru, že není třeba se dále vyjadřovat (když už podle názoru žalovaného vše relevantní bylo řečeno jinde, tj. na idnes.cz), pak by to legitimně nemohlo značit zamítnutí uveřejnění, když naopak uveřejnění má stále výše vysvětlenou legitimitu (objektivní ratio). Uvedené pak platí obdobně o námitce žalovaného, že pan Krutek je bývalý tajemník, nyní soukromá osoba. K tomu lze nadto dodat, že i kdyby byl pan Krutek nyní jen soukromá osoba (což nebylo právně podstatné, a proto to soud nečinil předmětem dokazování), tak tato skutečnost nevyvrací úvahu, že případné vyjádření i pana Krutka k tématu – jakožto každé osoby sehrávající roli v tématu obecného zájmu, tj. i v žalobkyní kritizovaném ději v doplňující informaci – vždy může přinést přidanou hodnotu (koneckonců. srov. i postulát „*audiatur et altera pars*“, tedy pravidlo, aby byla vždy slyšena i druhá strana).

Nehledě na to, že z dokazování i v podstatě shodných tvrzení účastníků vyplynulo, že pan Krutek působil v minulosti v Městské části Brno-Kohoutovice opakovaně, z čehož lze i dovodit jeho kladný vztah k veřejné správě a k funkci úředníka územního samosprávného celku. Funkce úředníka samosprávného celku je ve veřejném zájmu, je posláním. Tomu odpovídá i právní úprava, kupř. podle § 16 odst. 1 zákona č. 213/2002 Sb. je úředník územního samosprávného celku povinen mj. hájit při výkonu správních činností veřejný zájem, jednat a rozhodovat nestranně bez ohledu na své přesvědčení a zdržet se při výkonu práce všeho, co by mohlo ohrozit důvěru v nestrannost rozhodování, zdržet se jednání, jež by závažným způsobem narušilo důvěryhodnost územního samosprávného celku, zdržet se jednání, které by mohlo vést ke střetu veřejného zájmu se zájmy osobními, zejména nezneužívat informací nabytých v souvislosti s výkonem zaměstnání ve prospěch vlastní nebo někoho jiného aj. Jde tudíž o důležitou funkci ve společnosti a lze kvitovat zájem kohokoli pomáhat, „sloužit“ společnosti, tedy nikoli jen vlastní sféře, ale mít v sobě a své činnosti přesah, tím spíše celospolečenský či územně samosprávný. V tomto smyslu tak lze nahlížet i osobu pana Krutka, že i kdyby odešel tehdy (ke konci roku 2015) z veřejné sféry do sféry soukromé a byl v době vyhlášení rozsudku (leden 2017) součástí stále výlučně sféry soukromé, pak z vysvětlených okolností opakované služby občanům územního samosprávného celku v průběhu života pana Krutka na něj nelze pohlížet zjednodušeně jako na osobu typicky soukromou jako každou jinou celoživotně působící jen ve sféře soukromé, tudíž realizující hlavně jen zájmy soukromé (podnikatele samotného či soukromé zájmy soukromého zaměstnavatele). To již právě pro určitou prognózu (jistá míra pravděpodobnosti) opakování již realizovaného, tudíž opětovného nástupu do služeb veřejného zájmu. Řečeno ještě jinak, osoba veřejná se nestává automaticky a hned osobou výlučně soukromou jen prostým opuštěním veřejné sféry. To platí tím spíše, když jde o záležitosti týkající se právě veřejné činnosti takové činnosti, byť z doby minulé. Hlavně tu však jde o to, že opuštěním veřejné sféry osobou dříve veřejně činnou neztrácí veřejnost právo na informace o profesním působení takové osoby z doby minulé ve veřejné sféře.

Žalovaný namítl, že žalobkyně se bránila smírnému vyřešení sporu se žalovaným, když žalovaný by se příkladmo nebránil tomu, pokud by žalobkyně požadovala uveřejnění přepisu článků novinářky Jany Ustohalové k tématu na idnes.cz.

Ani na skutečnosti, že žalobkyně nechtěla přistoupit na smír v podobě prostého přepisu článků na idnes.cz, nelze shledávat nic rozporného s dobrými mravy. Již kupříkladu proto, že akceptace takového smíru by například značila absenci hodnotících soudů (kritiky) žalobkyně v doplňující informaci, že fakt, že se pan Krutek vrátil na funkci tajemníka, snižuje vážnost celého úřadu a důvěru v něj. A nebo by akceptace takového smíru značila absenci výzvy do budoucna k vyjádření se k této věci, a tudíž zvýšení rizika, že diskuze - prostou „suchou“ reprodukcí toho, co zaznělo v minulosti – „skončí“ dříve než začala apod. Jinými slovy, pokud účastník řízení setrvá na svém názoru o oprávněnosti svých požadavků a v rámci pokusu o smír tak neustoupí, neznačí to rozpor s dobrými mravy. Opět ani zde nelze žalobkyni podsouvat (presumovat) zlou vůli, zastřené úmysly (šikana, dehonestace), lze v postupu žalobkyně shledávat jisté objektivní ratio.

Žalovaný namítl, že Úřad městské části v Brně – Kohoutovicích tvoří téměř tři desítky v drtivé většině pracovitých a poctivých úředníků, kteří dlouhodobě odvádějí dobrou práci a podílí se na efektivním fungování městské části, článek žalobkyně je způsobilý zasáhnout osobnostní sféru všech těchto úředníků, jde o nespravedlivý paušální odsudek všech úředníků úřadu městské části bez výjimky, navrhovaný text se dotýká nejen pana Krutka a pana Šafaříka, ale i všech osob úřadu.

K tomu lze uvést již to, že doplňující informace neznačí paušální odsudek všech úředníků úřadu městské části (ostatně nejsou tam ani zmiňování). Je tam jen psáno, že jde o skutečnosti snižující vážnost celého úřadu a důvěru v něj. Jde o nikoli vzácnou úvahu založenou na premise, že pokud se ten který člen určité instituce chová nevhodně, pak ve svých důsledcích přispívá k podlamování důvěry občanů ve instituci (v její „vážnost“) jako takovou. Zdaleka ne každý oplývá informacemi, vzděláním, schopnostmi, trpělivostí, aby si dělal analýzy, o jak malé procento z celku jde. Již římský filozof Titus Lucretius Carus pravíval: „*Accidere ex una scintilla incendia passim.*“. Tedy i z jediné jiskry vznikají požáry. I excesy z jinak řádné realizace systému mohou delegitimovat celý systém. Ne nadarmo se traduje, že „*fidem qui perdit, nil potest ultra perdere*“ (Publilius Syrus) - kdo ztratí důvěru, nic víc už ztratit nemůže. Jde tedy nikoli vzácné formulace ve společenském diskursu, v rámci něhož nikoli vzácně zaznívají názory v tom smyslu, že pochybení člena instituce je přičitatelné celé instituci a ohrožuje důvěru v ní a snižuje její vážnost. Tak i kupříkladu podle § 87 odst. 1 zákona č. 6/2002, o soudech a soudcích, „*kárným proviněním soudce je zaviněné porušení povinností soudce, jakož i zaviněné chování nebo jednání, jímž soudce narušuje důstojnost soudcovské funkce nebo ohrožuje důvěru v nezávislé, nestranné, odborné a spravedlivé rozhodování soudů.*“. Proto pak bývá tradičním obsahem výroku rozsudku Nejvyššího správního soudu vůči kárně obviněnému soudci souvětí v duchu: „...*tedy skutky uvedenými pod body ...zaviněně porušil povinnosti soudce a ohrozil důvěru ve spravedlivé rozhodování soudů a zaviněným jednáním uvedeným pod bodem ... zároveň narušil důstojnost soudcovské funkce, tím spáchal kárné provinění podle § 87 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb....*“ (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 13 Kss 6/2014 – 138, dostupné např. na ASPI), aniž by na takových větvách bylo něco nemravného, nepřiměřeného apod.

Úctu ke komukoli, tj. i justici či úředníkům, nelze získat utajováním údajů a zveřejňováním jen informací, které jsou pochvalné a - snad i v obavě před možnou

skandalizací některých osob, jež by mohla být zjednodušeně vztažena k soudní moci či úřednictvu jako celku - rezignovat na zpochybnitelné hodnoty demokratického právního státu, jako jsou transparentní veřejná moc, svoboda projevu a právo na informace. V zásadě se jedná o odstraňování bariér, které jsou neodůvodněně kladeny navzdory úsilí o pravdivé poznání a poučení se z minulosti, která, řečeno slovy spisovatele Exupéryho, je vždy zrozením dneška (viz podobně i nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 517/10, bod 86. a 87.).

Tudíž z ničeho nevyplývá, že by snad výlučným záměrem (cílem) navrženého textu byla veřejná dehonestace osoby Bc. Zdenka Krutka a pana Petra Šafaříka a nikoli realizovat obecný zájem (právo na informace) a svobodu projevu.

Je třeba dále citlivě přihlížet ke smyslu institutu sdělení a doplňující informace, kterým bylo mimo jiné posílení práv opozice vyjádřit v radničních periodikách své názory (a tím posílení objektivní informovanosti občanů územně samosprávných celků o činnosti jimi volených zastupitelů a placených úředníků a osob ovlivňujících život občanů územně samosprávných celků); odstranění diskriminace ve zveřejňování informací, zamezení zneužívání těchto periodik uskupením majícím většinu v zastupitelstvu, jsoucím u moci, neboť podle přesvědčení zákonodárce mnohdy radniční periodika obsahují a prosazují pouze názory politických sil vládnoucích, když nepohodlné příspěvky zastupitelů bývají redakcí odmítány a veřejnost pak není informována o tom, že na zasedáních volených a poradních orgánů zaznívají také názory jiných členů.

Současně platí, že pojem dobrý mravy a § 15 odst. 1 písm. b) TZ patří k právním normám s relativně neurčitou (abstraktní) hypotézou, tj. k právním normám, jejichž hypotéza není stanovena přímo právním předpisem a které tak přenechávají vydavateli, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností. Zákon výslovně nestanoví, z jakých hledisek má vydavatel vycházet, vymezení hypotézy právní normy tedy závisí v každém konkrétním případě na úvaze vydavatele. Z takové povahy institut dobrých mravů plyne ve spojení s vysvětleným smyslem institutu sdělení a doplňující informace rovněž požadavek na restriktivní přístup (aplikaci) této výjimky z povinnosti uveřejnění sdělení (doplňující informace). Takto neurčitě koncipovaná zákonná výjimka z pravidla povinnosti uveřejnit totiž skýtá velký prostor pro nadužívání či dokonce zneužití této výjimky, a to právě vydavatelem, resp. „silnějším“ politickým uskupením jsoucím momentálně u politické moci, které právě může zamezit publikaci pro ně nepříjemných příspěvků opozičních zastupitelů (nejsoucím u moci). S trochou míry fantazie (invence, kreativity) pak lze naplnit takto neurčitě (široce) formulovaný pojem dobré mravy mnohými okolnostmi, což byl ostatně i nynější případ před soudem, kdy žalovaný vydavatel podle názoru soudu pojem dobré mravy nikoli zneužil (nelze mu upřít dobrou víru ve správnost, adekvátnost jeho úvah, že publikace by byla v rozporu s dobrými mravy), ale nadužil (viz shora vyvrácené námitky, jako například, že doplňující informace neobsahovala všechny části článků z idnes.cz, že se to negativně dotkne dalších úředníků apod.).

To je důležité si uvědomit, pojem dobrých mravů a celkově § 15 odst. 1 TZ je určen nikoli primárně soudu, ale primárně vydavateli, když soudní moc je až pojistkou (viz i záměr zákonodárce shora citovanou částí důvodové zprávy). Nelze z pouhé pojistky, vzácné výjimky, učinit v podstatě pravidlo, tedy široce vykládat a aplikovat výjimky z povinnosti uveřejnění a nechat pravidelně proběhnout soudní řízení.

Uvedená teleologie je vskutku až krucióální. Co je smyslem vyjádření (sdělení, doplňující informace) dotčeného zastupitele v periodickém tisku územního samosprávného celku? Cílem je operativně reagovat na události týkající se územního samosprávného celku, sdělit veřejnosti jiný názor či nové informace ohledně aktuální problematiky. Též proto novela zakotvila prekluzivní lhůty pro uplatnění doplňující informace a podání žaloby k soudu. Pokud by právní úprava či aplikační praxe právní úpravy (novely) neumožňovala zastupiteli vyjádřit se pohotově, tak by otištění jeho názoru (informací) bylo po příslušné době pro čtenáře bez souvislostí, téma by mohlo být již „vyčpělé“, „vyšuměné“, neaktuální. Plynutím času by záležitost mohla ztratit veškerou aktualitu, je třeba řešit to rychle, dokud jsou daná témata ještě v paměti či zájmu čtenářů a dotčený zastupitel může ovlivnit mínění čtenářů (občanů územních samosprávných celků), a tím i třeba v důsledcích i výsledky voleb v územním samosprávném celku. Tím se však realizuje i zájem tisku (vydavatele) na šíření aktuálního zpravodajství. Čtenáři mohou či budou chtít tématu porozumět jenom tehdy, jestliže je téma ještě v jejich povědomí či aktuální (a tudíž i atraktivní). Nyní posuzovaný i tento částečně přiléhavě demonstroval – žalovaný před soudem argumentoval, že v mezidobí pan Zdenek Krutek odešel, tedy je již osobou soukromou, proč by se měl vyjadřovat, byť v době žádosti žalobkyně o publikaci sdělení ještě byl úředníkem.

Právě proto je tak nutno interpretovat a aplikovat ze strany vydavatele výjimky z pravidla povinnosti publikace vskutku restriktivně, se zvýrazněným sebeomezením, zdrženlivostí na straně vydavatele, aby byl dán prostor pro reálný, smysluplný život tohoto relativně nového institutu sdělení a doplňující informace v novele. Příliš extenzivní interpretace a aplikace výjimek – a v podstatě programový (pravidelný) odkaz dotčeného zastupitele na soudní řízení - by mohla novelu „umrtvit“ dříve než by dostala šanci v životě vyrůst, tedy uvedené instituty by se mohly praxí vydavatelů stát až obsolentními (neúčinnými).

Žalovaný argumentoval, že odpovědností vydavatele je mimo jiné i rozlišování kategorií převzatých tvrzení podle jejich zdrojů a že je tak povinností žalovaného zkoumat, zda jsou výroky ve sdělení a doplňující informaci „oprávněné a přiměřené“. Zde žalovaný patrně vycházel z nálezů Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 73/02, který uvedl zejména:

Účastník řízení (Vrchní soud v Praze) dospěl k závěru, že - stručně shrnuto - v případě publikování označené citace není možné dovodit odpovědnost vydavatele, nýbrž autora sdělení. Ústavní soud tento názor bezvýhradně nesdílí. Souhlasí s názorem účastníka, že bez dalšího nelze vždy dovodit odpovědnost vydavatele za tvrzený neoprávněný zásah do osobnostních práv. Neztotožňuje se však s jeho názorem, že je vyloučena vždy odpovědnost vydavatele v případě, že zpráva (článek) obsahuje citaci třetí osoby, jak vyplývá z jeho závěrů v odůvodnění napadeného rozhodnutí.

Ústavní soud v této souvislosti rovněž poukazuje na názor, který je obsažen v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 7. 2. 2001 (30 Cdo 214/2000), ze kterého vyplývá, že nelze bez dalšího konstatovat, že za obsahovou správnost sdělení nenese občanskoprávní odpovědnost vydavatel, ale autor tohoto sdělení.... Nelze proto mít za to, že bez dalšího v takových případech jde pouze o reprodukci tvrzení určité osoby, ale je nutno přihlížet i k faktu publicistické součinnosti vydavatele, resp. jeho pracovníků a jejich podílu na jeho obsahu a vyznění rozhovoru, resp. vlivu na to, zda interview bude uveřejněno.

Ústavní soud se s tímto názorem Nejvyššího soudu ztotožňuje. Rovněž podle názoru Ústavního soudu je nezbytné, aby obecné soudy ve věcech odpovědnosti vydavatele podle

tiskového zákona převzatá tvrzení rozlišovaly na různé kategorie (např. kategorii tvrzení převzatých od zpravodajských agentur, sdělení o projevech státních a společenských činitelů, sdělení o činnosti orgánů veřejné moci i názory třetích osob apod.), a to bez ohledu na to, že současná právní úprava ochrany osobnosti podle tiskového zákona vykazuje v tomto směru závažné deficity - nerozlišuje převzatá tvrzení v závislosti na tom, z jakých zdrojů pochází, jak je tomu zvykem v jiných právních úpravách.

V této souvislosti je možno podpůrně odkázat např. na rakouskou právní úpravu (Bundesgesetz über die Presse und andere Publizistische Medien - StF.: BGBl. Nr. 314/1981 idF.: BGBl. I Nr. 75/2000), dle níž platí, že pokud je v nějakém médiu naplněna skutková podstata pomluvy, nadávky či posměchu, potom má postižený nárok na odškodnění vůči nakladateli (vydavateli) za utrpěnou újmu. Výše odškodnění se určuje podle míry, rozsahu a důsledku zveřejnění a zvláště pak druhu a dosahu rozšíření média. Musí být brán zřetel na zachování hospodářské existence média. Nárok na odškodnění nevznikne, pokud jde o:

- živé vysílání v rozhlase, pokud nezanedbal redaktor žurnalistickou pečlivost,*
- pokud jde o pravdivou reprodukci (citát) výroku třetí osoby a pokud vznikl převažující záměr na jeho zveřejnění.“.*

Žalovaný psal v tomto soudním řízení, že odpovědností vydavatele je mimo jiné i rozlišování kategorií převzatých tvrzení podle jejich zdrojů. Nicméně, právě i toto kritérium vede k závěru o plné důvodnosti žaloby.

To z důvodu, že doplňující informace je pravdivou interpretací, reprodukcí, parafrází článků na idnes.cz ze strany žalobkyně (na tom nic nemění, že v doplňující informaci není obsaženo vše, co je obsaženo v člancích na idnes.cz, neboť to, co je uvedeno v doplňující informaci, je pravdivou interpretací, reprodukcí, parafrází článků na idnes.cz ze strany žalobkyně).

Pak je již úsudek z toho plynoucí nábledni. Šlo o články zveřejněné v rámci zpravodajství celostátního deníku, byť jen v jeho regionální příloze, z čehož plyne, že k nim lze přistupovat s velkým stupněm důvěry v jeho pravdivost, a to jak ze strany čtenáře (žalobkyně), tak i jiného vydavatele, který by uvažoval o tom, zda tam zaznělý obsah (ne)bude reprodukovat na svých stránkách. Řečeno i jinak, u informací zveřejněných sdělovacími prostředky prostřednictvím tisku, internetu, televize, rozhlasu (i jako je idnes.cz od vydavatelství Mafra), které jsou adresovány široké veřejnosti, lze očekávat, že před jejich zveřejněním došlo k ověření jejich pravdivosti. Že tedy existují rozumné důvody (dobrá víra), na jejichž základě se lze spoléhat na pravdivost tam uvedených faktů. Tím spíše, když v nynější věci šlo rovnou o tři články, tudíž relevantní fakta byla v průběhu času opakována, tím tedy i potvrzována. To platí o to více, když sama žalobkyně podnikla krok v redakční radě a dotázala se přítomného pana Krutka, jaké informace jsou nepravdivé, avšak ten odmítl odpovědět, a tudíž pravdivost relevantních faktů se ani nepokusil vyvrátit alespoň předstřením své konkrétní vlastní skutkové verze.

Z toho plyne, že právě i hledisko rozlišování kategorií převzatých tvrzení podle jejich zdrojů velelo k vyloučení odpovědnosti žalovaného vydavatele za převzaté sdělení (z hlediska odpovědnosti za zásah do ochrany osobnostních práv třetích osob) a k přiznání plné důvodnosti žaloby. To i z pohledu v citovaném nálezu rozebírané rakouské právní úpravy a jejího právně

relevantního hlediska pro vyloučení odpovědnosti vydavatele: „*pokud jde o pravdivou reprodukci (citát) výroku třetí osoby a pokud vznikl převažující záměr na jeho zveřejnění.*“.

Stejný závěr lze dovodit i z výrazně novějšího nálezu Ústavního soudu řešícího problematiku odpovědnosti vydavatele za uveřejnění tzv. převzatých tvrzení. Ústavní soud uvedl v nálezu sp. zn. II. ÚS 2296/14 (tzv. právní věta), „*Při řešení střetu mezi právem na ochranu osobnosti (čl. 10 Listiny) a svobodou projevu (čl. 17 Listiny) platí, že vydavatel je odpovědný za uveřejnění i tzv. převzatých tvrzení. Současně je však třeba přihlídnout též k tomu, kdo je autorem původního tvrzení, převzatého novinářem. Jiná je totiž situace, kdy novinář převezme názor „nahodilé třetí osoby“, a jiná, cituje-li názor člověka, který o dané věci musel mít dostatečné a relevantní informace (neboť se jakožto odborník v daném oboru přímo podílel na vypracování znaleckého posudku)...*“. I toto hledisko velí plné důvodnosti žaloby, jelikož v doplňující informaci nebyla reprodukována tvrzení nahodilé třetí osoby, ale tvrzení (zjištění) profesionální novinářky ze seriózního média, navíc opakovaná v tomto médiu v čase (celkem třikrát), takže lze usuzovat na takovou novinářku jako na člověka, který „o dané věci musel mít dostatečné a relevantní informace“ (i ve smyslu citovaného nálezu). To platí o to více, když i žalovaný před soudem výslovně tuto reprodukovanou novinářku (Jana Ustohalová) hodnotil slovy, jako že si jí váží, že je známou regionální a zasvěcenou novinářkou, že píše objektivně. Tím spíše pak žalovaný vydavatel neměl důvod *a priori* zpochybňovat (nevěřit) touto novinářkou sdělovaným faktům, resp. objektivně se mohl spolehnout na jejich pravdivost. Řečeno i jinými částmi citovaného nálezu, dopadajícími přiměřeně na nynější věc, z celkových popsanych okolností tohoto případu je zřejmé, že důvodem sdělení, doplňující informace nebyla samoúčelná a nepodložená skandalizace tam zmiňovaných osob, nýbrž šlo o přiměřeným způsobem informování veřejnosti, přičemž ve prospěch závěru, podle něhož předmětným výrokiem nedošlo k neoprávněnému zásahu, hovoří i celá řada dalších relevantních faktorů, jako že článek informuje o věci obecného významu, tam zmiňované třetí osoby jsou či byly osobou veřejně činnou v relativně významném postavení, výroky jsou z hlediska formy korektní a vyvážené (nikoliv přehnaně expresivní či snad dokonce vulgární) a nedotýkají se soukromého života nikoho.

Tudíž podstatné pro publikaci doplňující informace (a odpovědnost vydavatele za tzv. převzatá tvrzení) je, že doplňující informace pravdivě reprodukuje články z idnes.cz a není již podstatné, zda jsou pravdivé i informace zaznělé právě v člancích na idnes.cz sdělené veřejnosti novinářkou Janou Ustohalovou. Totiž ani ryze hypoteticky dodatečně zjištěná nepravdivost informací uvedených v člancích na idnes.cz a reprodukováných i v doplňující informaci by neznačila odpovědnost žalovaného jako vydavatele (jak bylo vysvětleno).

Demokratické společnosti se podle názoru soudu může jevit jako nerozumné trvat na utajování informací (odepření publikace doplňující informace), které přitom veřejnost má k dispozici na jiném místě ve veřejném prostoru, dokonce na místě pro veřejnost „více na očích“, totiž v celostátním a velmi známém médiu (iDnes.cz), dostupném on-line veškeré veřejnosti neustále (přes internet), *a contrario* regionální periodikum určené primárně toliko pro občany jedné jediné městské části města Brna, s nákladem 6.000 vtištěných kusů.

I kdyby však uvedené o nálezech sp. zn. III. ÚS 73/02 a II. ÚS 2296/14 neplatilo a naopak by kritéria tam uvedená nesměřovala nutně k vyhovění žalobě, pak bez tak by byl dán důvod pro plné vyhovění žalobě. To z následujících důvodů, totiž na podkladě metody odlišení nynější věci (pro její specifika) a věci řešené ve dvou nálezech citovaných.

Totíž v nálezech sp. zn. III. ÚS 73/02 a II. ÚS 2296/14 se nejednalo o otázku publikace sdělení, doplňující informace dotčeného zastupitele, tedy o článek osoby jiné než redaktora vydavatele, ale naopak o odpovědnost vydavatele za článek (rozhovor), který „dobrovolně“, sám ze své vůle (prostřednictvím svého zaměstnance) se rozhodl napsat (provést rozhovor) a publikovat. To je přitom významnější rozdíl.

Totíž sice podle § 4 TZ za obsah periodického tisku odpovídá vydavatel, nicméně stejný tiskový zákon ukládá vydavateli povinnost uveřejnit sdělení a doplňující informaci dotčeného zastupitele v § 4a, 11a, 15a TZ a stanoví taxativní výčet výjimek z této povinnosti vydavatele uveřejnit sdělení a doplňující informaci dotčeného zastupitele. Z toho plyne, že vydavatel může odpovídat za sdělení a doplňující informaci dotčeného zastupitele jen v rozsahu podle § 15 TZ, tedy pokud zveřejnil sdělení a doplňující informaci dotčeného zastupitele i přes skutečnost, že byly naplněny podmínky podle § 15 odst. 1 písm. a), b) TZ, tedy že uveřejnění navrženého textu byl spáchán trestný čin nebo správní delikt či uveřejnění navrženého textu by bylo v rozporu s dobrými mravy. Totíž jen v těchto uvedených případech vydavatel nemá povinnost uveřejnit sdělení a doplňující informaci dotčeného zastupitele. Nelze rozumně a spravedlivě uložit povinnost vydavateli zveřejnit článek, tedy nenechat mu prostor se preventivně bránit případným budoucím nárokům třetích osob z titulu odpovědnosti za zásah do osobnostních práv zamítnutím publikace, ale současně mu stanovit bezbřehou odpovědnost za publikaci něčeho, co ovlivnit nemohl. Nelze spravedlivě nést odpovědnost za něco, co sám nemůže ovlivnit. Takto i přílehavě dovozuje odborná literatura z doby před přijetím novely ve vztahu k obdobným institutům odpovědi a dodatečného sdělení (a i na sdělení a doplňující informaci použitelná stran § 15 TZ), že *„Odpovědnost za obsah periodického tisku je odpovědností objektivní a podmínkou vzniku není zavinění. Vydavatel periodického tisku tak odpovídá za to, aby obsahem neporušil chráněná práva třetích osob. Zákon však stanoví z této výlučné odpovědnosti některé výjimky, jakými jsou např. odpovědnost za pravdivost údajů v reklamě či odpovědnost v souvislosti s uplatněním práva na odpověď a dodatečné sdělení upravené v § 15”* (viz Chaloupková, H.: Zákon o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku (tiskový zákon) a předpisy související, 2.vydání, C.H. Beck, 2006, s. 20 a násl.). Z toho plyne, že s výjimkou porušení § 15 TZ ze strany vydavatele, odpovídá za obsah sdělení a doplňující informace dotčený zastupitel a nikoli vydavatel. Proto také nemůže vydavatel odmítnout publikaci sdělení či doplňující informace s poukazem na to, že nelze vyloučit, že publikací poruší práva třetích osob (nad rámec výjimek dle § 15 odst. 1 písm. a) a b) TZ). Tudíž jakkoli se vydavatel může rozhodnout, že nakonec nepublikuje jím samotným svobodně (z vlastního popudu) zamýšlený a vytvořený článek (rozhovor) svého redaktora (obsahujícího i třeba jen tzv. převzatá tvrzení třetích osob – viz např. shora citované nálezy sp. zn. III. ÚS 73/02 a II. ÚS 2296/14) z důvodu obavy dotčení práv třetích osob zveřejněním potenciálně nepravdivé informace, pak totožné již neplatí u sdělení a doplňující informace, neboť do institutu sdělení a doplňující informace zákonodárce vložil specifický smysl a uložil vydavateli povinnost dotčenému zastupiteli vyhovět s úplným výčtem úzkých výjimek z tohoto pravidla. Pak se odpovědnost z vydavatele logicky přesouvá na dotčeného zastupitele. Z těchto důvodů proto není judikatura Ústavního soudu v podobě dvou citovaných nálezů na nynější případ plně přenositelná, když “ve hře” jsou v nynějším případě jiné (a nové) instituty, sledující i další (jiný) zákonný smysl a účel, generující i poněkud odlišné nazírání na odpovědnost vydavatele. Pokud by se umožnilo vydavateli odmítnout publikaci sdělení (doplňující informace) jen kvůli hypotetickému dotčení práv či zájmů třetích osob, tedy z důvodu, že nelze zcela vyloučit, že se publikace sdělení dotkne práv třetích osob (vydavatel nemá prostředky toto dotčení přezkoumat, eliminovat), pak by vskutku z institutu sdělení (doplňující informace) nemusel v reálném životě nic vyrůst (či zbýt), jelikož vydavatel nebude mít v tomto směru jistotu nikdy a dotčený

zastupitel by tak pravidelně neuspěl s žádostí o publikaci sdělení (viz blíže text níže). Na nyní zkoumaný institut sdělení a doplňující informace ani není plně přenositelná typická judikatura řešící střet svobody projevu a ochrany osobnosti, rozhodující v klasickém nalézacím řízení žalobu na ochranu osobnosti dotčené třetí osoby proti kritikovi či vydavateli. V nynějším řízení proti sobě stojí dotčený zastupitel realizující mj. svobodu projevu (a to i ve veřejném zájmu – právo veřejnosti na informace podle čl. 17 Listiny základních práv a svobod) a vydavatel, tedy nikoli třetí osoba tvrdící porušení svých osobnostních práv, nynější porušení práv třetích osob je jen hypotetické a nikoli tvrzené žalobcem dovolávajícím se ochrany osobnostních práv.

Vydavatel logicky nemá prostředky k dostatečnému ověření pravdivosti údajů (tvrzení) zaznívajících ve sdělení (doplňující informace) či pravdivosti skutkového základu, z něhož vychází kritika (hodnotící soudy) dotčeného zastupitele ve sdělení (doplňující informace). Před vydavatelem neprobíhá žádné správní řízení (apod.), vydavatel nemá pravomoc předvolat si dotčené třetí osoby, aby potvrdily či vyvrátily pravdivost tvrzení či základů hodnotících soudů dotčeného zastupitele. Pokud by však soudní praxe (soud v nynějším rozsudku) připustila takovou interpretaci a aplikaci novely, že dostačujícím důvodem pro neuveřejnění je skutečnost, že vydavatel nemá jistotu o pravdivosti tvrzení či základů kritiky, že proto nelze vyloučit dotčení (porušení osobnostních) práv třetích osob zveřejněním nepravdivé informace, a že by proto vydavatel mohl nést právní odpovědnost za publikaci, pak by to mohlo vést ke shora kritizovanému stavu až neobsolentnosti (neúčinnosti) novely. Takto by totiž vydavatel mohl téměř vždy (minimálně ve značné míře) odůvodňovat zamítnutí publikace, i každá kritika musí mít alespoň pravdivý reálný základ, tím spíše to pak platí u skutkových tvrzení (kde je hledisko pravdivosti pro zhodnocení porušení osobnostních práva až klíčové). Navíc by taková eventuální praxe vydavatelů mohla vést až k autocenzuře zastupitelů a mít odstrašující účinek pro debatu ve věcech veřejných, tedy opět by to mohlo vést k neužívání novely (v duchu „proč žádat publikaci sdělení a doplňující informace, když bez tak mi vydavatel napíše, že nemůže vyloučit nepravdivost či v jiném aspektu zásah do osobnostních práv třetích osob, takže se omlouvá a sdělení nepublikuje“).

Rozumným řešením přirozeně nejsou hypotetické poukazy vydavatelů na soudní řízení, tedy v duchu, nechť se dotčení zastupitelé soudí, že soud má dostatek pravomoci předvolat svědky, provést další důkazy ohledně ve sdělení (doplňující informace) zazněných tvrzeních (kritice). Za prvé, výše bylo poukázáno na rozumný záměr zákona učinit ze soudního řízení jen pojistku, vzácnou výjimku a nikoli pravidlo. Hlavně však takto nadužívaný odkaz na soudní řízení by vedl právě k onomu „umrtvení“ novely, protože soudní spor přirozeně trvá nemalou dobu, obzvláště při absenci zákonných lhůt pro přednostní soudní projednání a rozhodnutí věci, tím spíše ve spojení s tím, že by snad před soudem mělo být prováděno (mnohdy i zdoluhavější) dokazování ohledně pravdivosti tvrzení (skutkového základu kritiky), což by bylo ve zjevném rozporu se smyslem zákona umožnit dotčenému zastupiteli reagovat operativně, rychle na dosud aktuální téma. Po takto proběhlém soudním řízení by tak ve velkém počtu případů hrozilo „vyšumění“ tématu (sdělení, doplňující informace). Takový přístup by přirozeně vedl i ke značné autocenzuře dotčených zastupitelů (a k nevyužívání novely), neboť jen stěží by to zastupitelům stálo za to se programově (typicky, často) soudit „jen“ kvůli jednomu článku do periodika územního samosprávného celku (včetně hrozby platit vydavateli, zastoupenému třeba i advokátem, nemalé náklady řízení, včetně nákladů státu za např. svědečné).

Tudíž poukaz (odkaz) na soudní řízení jako v podstatě pravidlo není rozumným řešením a naopak je tak třeba vyjít z tohoto, že soud v řízení podle § 14 Z (rozhodující o žalobě o uveřejnění doplňující informace) nemůže mít pro rozhodnutí jiná (obecná) právně relevantní kritéria než samotný vydavatel. Tím soud míní, že rozumným smyslem zákona (novely) nemůže být východisko, že zatímco před vydavatelem se přirozeně nemůže vést důkazní řízení o (ne)pravdivosti sdělení, doplňující informace (tvrzení, skutkový základ kritiky), tak před soudem se takové důkazní řízení vést může a dokonce má (jak ostatně nepřiléhavě požadovali i účastníci nynějšího řízení, kteří požadovali výslech většího počtu svědků, důsledkem čehož by byla značnější prodloužení soudního řízení). To je ostatně přiléhavě vyjádřeno i v důvodové zprávě k novele (konkrétně k § 11a TZ), která píše o mechanismu „kontroly“, „kontrole dodržování povinností vydavatele periodického tisku“ a o soudním „přezkumu“ práva na doplňující informaci. I standardní právní terminologie či právní úprava rozlišuje mezi činností soudu v rámci přezkumu rozhodnutí (typicky správní soudnictví) a „nalézáním práva“ (typicky řízení sporné, o žalobě na ochranu osobnosti, i část pátá o.s.ř. ve věci rozhodnutí správních orgánů ve věcech plynoucích ze vztahů soukromého práva), když přezkumná povaha soudního řízení nepředpokládá, že soud bude programově (většinově) nahrazovat činnost (rolí) posuzujícího orgánu tím, že pouze a jen před soudem bude prováděno složité dokazování ohledně pravdivosti tvrzení a skutkového základu sdělení (doplňující informace). Opět zdůrazněno, opačný přístup, činící v podstatě ze soudního řízení pravidlo a nikoli výjimku, by mohl ve svých důsledcích vést k neživotnosti (neúčinnosti) novely, a to nejen kvůli autocenzuře zastupitelů, ale i kvůli tomu, že po takto složitém a zdlouhavém soudním řízení by mohlo ve značném počtu případů docházet k „vyšumění“ tématu.

I z těchto důvodů je potřeba interpretovat a aplikovat novelu tak, aby měla prostor „dýchat“ („žít“). Tedy rozumným interpretačním východiskem je umožnit zamítnutí publikace sdělení (doplňující informace) – stran hlediska (ne)pravdivosti - jen u jasně rozpoznatelných nepravdivostí či klamání, u zjevné nepravdy (kterou by nebylo možno v demokratické společnosti tolerovat), tedy nepravdy viditelné na první pohled, která tak je i vydavateli známa. V případě, že by sdělení (doplňující informace) obsahovala tvrzení (skutkový základ kritiky) zjevně nepravdivé v tom podstatném, tedy že by ani celkové vyznění neodpovídalo pravdě, pak jde o legitimní aplikaci výjimky z pravidla povinnosti uveřejnit (jsou myslitelné i další výjimky v reálném životě novely, třeba informace sice pravdivé zjevně, nicméně morálně nepřijatelným způsobem zasahující do intimní sféry třetích osob). Totiž u jasně rozpoznatelných nepravdivostí či dokonce klamání absentuje legitimní zájem žadatele o publikaci, šlo by o zneužití institutu sdělení (doplňující informace), a proto by publikace byla zjevně v rozporu s dobrými mravy (§ 15 odst. 1 písm. b) TZ).

Tento právní názor ostatně lze dovodit i systematickým výkladem, který je založen na východisku, že ten který institut neexistuje izolovaně, ale v rámci celého právního řádu, a proto je třeba vykládat to které ustanovení právního předpisu i v kontextu dalších ustanovení. Právní řád, založený na principech jednoty, racionality a vnitřní obsahové bezrozpornosti, s sebou nutně přináší imperativ stejného náhledu na srovnatelné právní instituty, byť upravené v rozdílných právních předpisech či dokonce odvětvích (srov. např. nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 72/06, bod 50, či rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 Afs 81/2004). Rovněž je na místě poukázat na metodu výkladu komparativní (srovnání se zahraničními právními řády či nikoli jen vnitrostátními právními systémy – právo mezinárodní, právo Evropské unie).

Konkrétně lze institut sdělení (doplňující informace) připodobnit k institutu odpovědi zakotveném v § 10 TZ a násl.: „(1) Jestliže bylo v periodickém tisku uveřejněno sdělení obsahující skutkové tvrzení, které se dotýká cti, důstojnosti nebo soukromí určité fyzické osoby, anebo jména nebo dobré pověsti určité právnické osoby, má tato osoba právo požadovat na vydavateli uveřejnění odpovědi. Vydavatel je povinen na žádost této osoby odpověď uveřejnit. (2) Odpověď se musí omezit pouze na skutkové tvrzení, kterým se tvrzení podle odstavce 1 uvádí na pravou míru nebo neúplné či jinak pravdu zkreslující tvrzení se doplňuje nebo zpřesňuje. Odpověď musí být přiměřená rozsahu napadeného sdělení, a je-li napadána jen jeho část, pak této části; z odpovědi musí být patrné, kdo ji činí. (3) Osoba, na jejíž žádost byla vydavatelem uveřejněna odpověď podle tohoto zákona, nemůže požadovat uveřejnění další odpovědi na tuto odpověď. (4) Po smrti fyzické osoby přísluší právo podle odstavce 1 jejímu manželu a dětem, a není-li jich, jejím rodičům. (5) Ustanovení zvláštního právního předpisu⁴⁾ o ochraně osobnosti a o ochraně jména a dobré pověsti právnické osoby zůstávají úpravou podle odstavců 1 až 4 nedotčena.“; § 12 TZ „Podávání a náležitosti žádosti o uveřejnění odpovědi a dodatečného sdělení“: „(1) Žádost o uveřejnění odpovědi nebo dodatečného sdělení musí mít písemnou formu. (2) Ze žádosti o uveřejnění odpovědi musí být zřejmé, v čem se skutkové tvrzení, obsažené v uveřejněném sdělení, dotýká cti, důstojnosti nebo soukromí fyzické osoby, anebo jména nebo dobré pověsti právnické osoby. Součástí žádosti musí být též návrh znění odpovědi nebo dodatečného sdělení. (3) Žádost o uveřejnění odpovědi musí být vydavateli doručena nejpozději do 30 dnů ode dne uveřejnění napadeného sdělení v periodickém tisku, jinak právo na uveřejnění odpovědi zaniká. (4) Žádost o uveřejnění dodatečného sdělení musí být vydavateli doručena nejpozději do 30 dnů od právní moci rozhodnutí, kterým bylo řízení pravomocně skončeno, jinak právo na uveřejnění dodatečného sdělení zaniká. Bylo-li pravomocné rozhodnutí zrušeno, platí předchozí ustanovení obdobně.“; § 13 TZ „Podmínky uveřejnění odpovědi a dodatečného sdělení“: „(1) Odpověď nebo dodatečné sdělení je vydavatel povinen uveřejnit a) ve stejném periodickém tisku, v němž bylo uveřejněno napadené sdělení, a to takovým způsobem, aby nové sdělení bylo umístěním a formou rovnocenné a rozsahem přiměřené napadenému sdělení, a je-li napadena pouze jeho část, této jeho části, b) s výslovným označením "odpověď" nebo "dodatečné sdělení", c) na vlastní náklady, d) v témže jazyce, ve kterém bylo uveřejněno napadené sdělení, e) s uvedením jména a příjmení nebo názvu osoby, která o uveřejnění odpovědi nebo dodatečného sdělení žádá. (2) Vydavatel je povinen uveřejnit odpověď nebo dodatečné sdělení do 8 dnů ode dne doručení žádosti o uveřejnění odpovědi nebo dodatečného sdělení. (3) Není-li možné odpověď nebo dodatečné sdělení uveřejnit ve lhůtě podle odstavce 2, vydavatel je povinen tak učinit v nejbližším následujícím vydání stejného periodického tisku. Vydavatel je povinen o tomto postupu do 8 dnů ode dne doručení žádosti o uveřejnění odpovědi nebo dodatečného sdělení písemně informovat osobu, která žádost podala, a v této informaci označit vydání periodického tisku, v němž dojde k uveřejnění odpovědi nebo dodatečného sdělení. (4) Není-li možné odpověď nebo dodatečné sdělení uveřejnit ve stejném periodickém tisku, v němž bylo uveřejněno napadené sdělení, je vydavatel povinen na vlastní náklady zajistit uveřejnění odpovědi nebo dodatečného sdělení za podmínek stanovených tímto zákonem v periodickém tisku, na němž se dohodne s osobou, která o uveřejnění odpovědi nebo dodatečného sdělení žádá. Předmětem takové dohody musí být též místo a forma uveřejnění odpovědi nebo dodatečného sdělení.“; § 14 TZ „Uplatnění práva na uveřejnění odpovědi a dodatečného sdělení u soudu“: „(1) Neuveřejní-li vydavatel odpověď nebo dodatečné sdělení anebo nedodrží-li podmínky pro uveřejnění odpovědi nebo dodatečného sdělení stanovené v § 13 odst. 1 až 3, rozhodne o povinnosti uveřejnit odpověď nebo dodatečné sdělení na návrh osoby, která o jejich uveřejnění žádala, soud. Totéž platí, nedošlo-li k dohodě podle § 13 odst. 4. (2) Návrh musí být podán soudu do 15 dnů po uplynutí lhůty stanovené pro uveřejnění odpovědi nebo dodatečného sdělení, jinak právo

domáhat se uveřejnění odpovědi nebo dodatečného sdělení u soudu zaniká.“; § 15 „Výjimky z povinnosti uveřejnit odpověď a dodatečné sdělení“: „(1) Vydavatel není povinen uveřejnit odpověď nebo dodatečné sdělení, jestliže a) uveřejněním navrženého textu by byl spáchán trestný čin nebo správní delikt, b) uveřejnění navrženého textu by bylo v rozporu s dobrými mravy, c) napadené sdělení, popřípadě jeho napadená část, je citací sdělení třetí osoby určeného pro veřejnost nebo jeho pravdivou interpretací a jako takové bylo označeno nebo prezentováno. (2) Vydavatel není povinen uveřejnit odpověď, jestliže žádost o její uveřejnění směřuje vůči sdělení uveřejněnému na základě prokazatelného předchozího souhlasu osoby, která žádost podala. (3) Vydavatel není povinen uveřejnit dodatečné sdělení, jestliže ještě předtím, než mu byla žádost o jeho uveřejnění doručena, uveřejnil sdělení odpovídající dodatečnému sdělení z vlastního podnětu a dodržel přitom podmínky stanovené tímto“.

Na podobnost institutu sdělení (doplňující informace) poukazuje výslovně nejen zákon (§ 15a odst. 3 TZ: „Ustanovení § 13 až 15, s výjimkou ustanovení § 15 odst. 1 písm. c) a § 15 odst. 2 a 3, se použijí obdobně i na uveřejnění doplňující informace. Vydavatel označí uveřejněnou doplňující informaci slovy „doplňující informace“.“), ale i důvodová zpráva (např. důvodová zpráva k § 1a TZ: „... Tento mechanismus stojí na stejných základech jako již dnes fungující a v Evropě osvědčený model práva na odpověď a práva na dodatečné sdělení.“) či záznamy z projednávání novely v Parlamentu (např. vystoupení předkladatelky novely ministryně kultury Aleny Hanákové v prvním čtení v Poslanecké sněmovně, sněmovní tisk č. 603: „Pro případ nedodržení této povinnosti ze strany vydavatele se pak zakotvuje institut doplňující informace, obdobně stávajícímu právu na odpověď, jejímž prostřednictvím se zajišťuje právo člena zastupitelstva na dodatečné uveřejnění požadovaného sdělení. Obdobně právu na odpověď či dodatečnému sdělení pak navrhovaná právní úprava předpokládá možnost přezkumu uplatněného požadavku soudní cestou.“).

Jak přílehavě uvádí odborná literatura (Jiří Doležilek: Právo na odpověď a na dodatečné sdělení podle nového tiskového zákona, Právní rozhledy 10/2000, s. 430 a násl.), „... uplatnění práva na odpověď a na dodatečné sdělení u soudu může být efektivní jen tehdy, je-li toto právo prosazeno v době, kdy je původní sdělení ještě v povědomí čtenářů periodického tisku (jen v takovém případě lze očekávat, že se u nich odpověď nebo dodatečné sdělení setká s porozuměním) a kdy publikace odpovědi nebo dodatečného sdělení nebude na újmu úloze periodického tisku poskytovat aktuální zpravodajství o otázkách, které jsou předmětem oprávněného zájmu veřejnosti.“ Jak případně uvádí Monika Rahim o německém tiskovém právu (Monika Rahim: Německé tiskové právo - stručný přehled institutu odpovědi, Právní rozhledy 6/1999, s. 339 a násl.), „Dalším důležitým bodem je prosazení nároku na odpověď. Zde je nutno ve prospěch ochrany zájmu obou stran rychlé a efektivní soudní řízení. Trvá-li soudní spor příliš dlouho, ztratí záležitost veškerou aktualitu. Čelit ohrožení svých zájmů může dotčený účinným způsobem jenom tehdy, jestliže jeho odpověď vyjde tak rychle, že jsou tiskem sdělené události ještě v paměti čtenářů a dotčený může ovlivnit svou odpovědí názor čtenáře.“. Institut odpovědi (tedy i nyní používaný § 15 TZ) byl zakotven do tiskového zákona hlavně jako transkripce práva Evropských společenství, a to zejména čl. 23 Směrnice č. 89/552/EHS, ve znění Směrnice č. 97/36/ES v podobě práva na odpověď.

Lze tak shledávat podobnost srovnávaných institutů právě i v rovině nyní posuzované. Totiž analogicky jako u institutu sdělení a doplňující informace dotčeného zastupitele, i neprodlené prosazení nároku na odpověď je podstatným znakem odpovědi, jeho pojmovou součástí, neboť trvá-li spor o publikaci odpovědi příliš dlouho, ztratí záležitost aktualitu, tedy je nutné i u odpovědi prosadit takovou právní úpravu, její výklad a aplikaci, která umožní garanci, že odpověď vyjde tak rychle, že jsou tiskem předtím sdělené události (na které

reaguje odpověď) ještě v paměti čtenářů a dotčený tak může ovlivnit svou odpovědí názor čtenáře. Zde je podobnost v požadavku na aktuálnost komentovaného tématu jak u institutu sdělení (doplňující informace), tak i u institutu odpovědi.

Jak uvádí Monika Rahim o německém tiskovém právu (Monika Rahim: Německé tiskové právo - stručný přehled institutu odpovědi, Právní rozhledy 6/1999, s. 339 a násl.), *“...s výjimkou Bavorska je právo na odpověď vynutitelné pouze v předběžném řízení. Neprodlené prosazení nároku na odpověď je podstatným znakem práva odpovědi. Tím je zajištěna vysoká efektivita vynutitelnosti nároku. Zásadně přípustné je vydání předběžného opatření bez ústního jednání, jestliže jsou veškeré nároky odůvodňující skutečnosti hodnověrně uplatněny (glaubhaft gemacht). Záleží na soudci, zda se v rámci svého povinného uvážení (pflichtgemässes Ermessen) rozhodne pro ústní jednání, přičemž je nutno podotknout, že nařízení ústního jednání dává oběma stranám možnost v diskusi projednat argumenty a tím najít pro obě strany přijatelné řešení. Zjednodušeně se dá říci, že má-li soud pochyby o nároku na odpověď, nařídí ústní jednání. Přípustné jsou jenom přítomné (prezenční) důkazy, § § 936, 920 II, 294 ZPO, tzn. ověřené dokumenty, čestná prohlášení a přítomní svědci.”*

Jinými slovy, logickým důsledkem reflexe východiska o nutnosti umožnit urychlené prosazení nároku na odpověď pak je garance rychlosti prosazení nároku (nejen v soudním řízení, ale i u vydavatele), s čímž se zjevně neslučuje případný v podstatě pravidelný odkaz žadatele na soudní řízení k prokázání pravdivosti tvrzení (výše soudem kritizovaný). Řečeno jinak, jak přiléhavě uvádí Monika Rahim v článku výše uvedeném, *„Jenom u jasně rozpoznatelných nepravdivostech nebo klamání odpadá povinnost vytištění odpovědi, protože zde chybí oprávněný zájem žadatele (Vrchní zemský soud Mnichov AfP 1998, s. 515). Jedná se například o soudně známé skutečnosti z dřívějších procesů, obecně známé skutečnosti jako dějinná data, vzdálenosti, burzovní kurzy atd... Švýcarsko nemá zvláštní tiskový zákon, právo na odpověď je stanoveno v čl. 28g - 28l ObčZ Švýcarska. Odpověď je možná jen vůči skutkovým tvrzením. Tisk může v případě zjevné nepravdivosti vytištění odmítnout. Právo na odpověď je vynutitelné ve zjednodušeném soudním řízení.“*. Tudíž pak jde nikoli o „složitě“ soudní řízení, nýbrž o zjednodušené soudní řízení, a nikoli typické hledisko klasického sporného soudního řízení (např. i ve sporu o ochranu osobnosti) ve smyslu prokazování pravdivosti tvrzení a skutkového základu kritiky tím, kdo výrok šíří proti poškozené třetí osobě, ale „jen“ hledisko zjevné nepravdy, aby totiž byla garantována rychlost prosazení práva.

Tudíž i takovým systematickým a komparativním výkladem dovodíme relevantnost hlediska jasně rozpoznatelných nepravdivostí ve smyslu možnosti vydavatele (soudu) zamítnout publikaci sdělení (doplňující informace), pokud jde o rovinu (ne)pravdivostí výroků.

Nic takového jako zjevná nepravda (apod.) však v případě doplňující informace žalobkyně není naplněno a ostatně ani nebylo žalovaným vydavatelem tvrzeno v řízení. Pokud jde o rovinu pravdivosti tvrzení, tak žalovaný naopak pravdivost řady tvrzení v průběhu řízení výslovně potvrdil.

Žalovaný uvedl, že podstatná část článků je pravdivá, kromě toho, že by pan Krutek musel odejít (1998 či 1999), podle žalovaného to nikdo nedeklaroval, ani zaměstnavatel, pan Šafařík v článku uvádí odchod pana Krutka dohodou a není důvod tomu nevěřit. Ovšem i žalovaný racionálně adekvátně uvedl, že může z větší míry pravděpodobnosti existovat

souvislost odchodu pana Krutka s kauzou zpronevěry, ale že je otázkou motivace pana Krutka a jeho odchodu v roce 1998-1999, že jde spíše o dotaz na pana Krutka. Již z toho plyne, že nejde o zjevnou nepravdu, kterou by již nebylo možné v demokratické společnosti tolerovat, nejde o v podstatném nepravdu, že by celkové vyznění neodpovídalo pravdě. Pokud byl pan Krutek trestně stíhán za čin spáchaný ve funkci úředníka na újmu zaměstnavatele (územního samosprávného celku), je logická úvaha, že kvůli tomu „byl nucen opustit“ funkci tajemníka, ať již z vnitřního popudu pana Krutka (že je neúnosné z pohledu vnějšího, důvěry občanů v řádný výkon funkce úředníka, nebo z hlediska jeho svědomí), či popudu jeho zaměstnavatele. To není nutně v rozporu s tím, že nakonec by došlo k rozvázání pracovního poměru formálně právně dohodou, neboť i dohodou je dosaženo ukončení pracovního poměru, tedy sledovaného cíle, který může vycházet právě z premisy, že další profesní působení ve funkci je nepřijatelné pro zaměstnavatele. Koneckonců je obecně známo, že mnohdy v pracovních právních praxi končívají výkony funkce, pracovní poměry formálně právně dohodou i v případě, že existují důvody a chtění zaměstnavatele ukončit jednostranně pracovní poměr svého zaměstnance. To z důvodů hlavně pragmatických, když dohodou je dosažen odchod zaměstnance rychleji, jednodušeji, hladčeji, s menším rizikem soudního řízení (neplatnost ukončení pracovního poměru) pro zaměstnavatele, i s menším rizikem pro zaměstnance do budoucna co do jeho pracovních příležitostí (pracovní profil). Tedy mnohdy je odchod dohodou i vstřícným gestem zaměstnavatele vůči zaměstnanci, jistým poděkováním zaměstnanci za dosavadní práci, při současné východisku, že další působení zaměstnance je z toho kterého důvodu již neudržitelné. Ostatně i shora citované články na idnes.cz podporují racionalitu interpretace, že pan Zdenek Krutek musel odejít („byl nucen“) tehdy (v 90. letech) z funkce úředníka, když se tam uvádí, že i v roce 2015 pana Krutka starosta vyzval k rezignaci, že očekával, že ve funkci skončí a že kdyby informaci o předchozím činu pana Krutka z 90. let starosta měl dříve, že by se asi ve výběrové komisi choval jinak, že jej vedení úřadu vyzvalo k rezignaci v roce 2015, a přesto došlo i v roce 2015 k odchodu pana Krutka dohodou. Tento výrok žalobkyně v doplňující informaci, že pan Krutek byl nucen opustit funkci tajemníka, je nadto výrokem smíšeným, resp. spíše jde o hodnotící úsudek, který toliko vychází z faktického podkladu výroku, že pan Krutek se dopustil zpronevěry peněz ve funkci úředníka, a proto podle hodnotícího úsudku musel opustit (byl nucen odejít) místo tajemníka. Přitom i žalovaný připustil před soudem, že skutečně probíhalo trestní stíhání proti panu Krutkovi pro zpronevěru peněz, bývalá tajemnice městské části Brna - Kohoutovice jako osoba úřední byla pověřena k podání trestního oznámení proti panu Krutkovi, a že trestní stíhání bylo ukončeno v rovině státního zastupitelství, bylo podmíněně zastaveno. Tudíž uvedený hodnotící soud („byl nucen opustit“) má dostatečný faktický podklad.

Už vůbec pak není podstatná skutečnost, zda v roce 1998 už pan Krutek nebyl ve funkci tajemníka, čímž žalovaný v písemném vyjádření narážel na text doplňující informace, že pan Krutek byl nucen opustit funkci tajemníka v roce 1998. Nehledě na to, že i žalovaný ústně při jednání soudu již uvedl, že pan Krutek odešel z funkce tajemníka v roce 1998, resp. pak hovořil o roce 1998 či 1999. Není podstatné, zda to bylo v roce 1996, 1997, 1998 či 1999. Podstatné je, že pan Krutek opustil funkci tajemníka někdy v devadesátých letech, patrně druhé půli devadesátých let. Tudíž v podstatném jde o tvrzení pravdivé, jeho celkové vyznění odpovídalo pravdě. Rok sem tam nehraje významnější roli.

Žalovaný uváděl, že pokud skutečně faktura od společnosti Hamlet existuje, tak nikoliv jako fiktivní, neboť by muselo být vedeno trestní stíhání. Tedy ani zde nejde o zjevnou nepravdu, ani žalovaný netvrdí, že je mu známo s určitostí, že žádná fiktivní faktura neexistuje, ale neexistenci fiktivní faktury dovozuje jen z pohledu obecnější pravděpodobnostní úvahy, hypotetické úvahy, že pokud by existovala fiktivní faktura, pak by

přece muselo být vedeno trestní stíhání. To ostatně zahrnuje nejistotu v právním posouzení skutku (fiktivní faktury), zda by vůbec šlo o trestný čin (a zda tedy z neexistence trestního stíhání lze automaticky racionálně akceptovatelně dovozovat i absenci fiktivní faktury), jednak nikoli každý ze skutků s objektivně přílehavou kvalifikací jako trestný je v reálném životě nakonec trestně stíhán (z toho kterého důvodu, např. i odlišného právního názoru u orgánů činných v trestním řízení).

Žalovaný uvedl, že nesouhlasí s vyjádřením v doplňující informaci, že za to „vděčíme panu Krutkovi“ (viz doplňující informace: „*V uplynulých měsících se naše městská část propracovala několikrát na stránky denního tisku. Vděčíme za to již opět bývalému tajemníkovi radnice, panu Zdeňku Krutkovi....*“). Zde však jde o hodnotový soud žalobkyně s dostatečným faktickým podkladem, a proto je právně plně souladný. Městská část totiž byla skutečně řešena na stránkách denního tisku, a to co do tématu týkajícího se zvýšeně pana Krutka (jeho zpronevěry a i pozdějšího působení ve funkci tajemníka), takže hodnotový soud, že mediální zájem byl kvůli panu Krutkovi, má dostatečný faktický podklad, když použité slovo „vděčíme za to“ je zjevně ironií (obvykle je slovo „vděčí“ spojováno s pozitivním smyslem, a zde byl mediální zájem pro městskou část Brno – Kohoutovice spíše negativní, jak uvádí i žalobkyně v doplňující informaci, se způsobilostí být na újmu důvěry v úřad). Kritiku počínání člověka, opírající se o okolnosti, o níž je sdělován pravdivý údaj (nejde-li o tvrzení, které se dotýká intimní sféry života člověka), nelze zpravidla pokládat za porušení osobnostních práv, a to i když v kritice bylo použito v odpovídající míře ironizování. Ironie, sarkasmus, vtip patří ke svobodě projevu, stejně jako právo svobodně se projevovat patří k demokratickému právnímu státu (viz např. rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 20.1.2009, č. j. 52 Ca 53/2008 – 38, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. 6/2009, rozhodnutí č. 1843).

Žalovaný při jednání vyslovil nesouhlas s textem „*dosud neznámé informace*“ (viz text doplňující informace: „*Noviny přinesly dosud neznámé informace o tom, že pan Krutek byl nucen opustit v roce 1998 místo tajemníka místní radnice v souvislosti se zpronevěrou peněz...*“). To z důvodu, že fakt že probíhalo trestní stíhání proti panu Krutkovi pro zpronevěru peněz, tak to v době probíhání tohoto trestního stíhání bylo žalovanému (městu Brnu) známo, bývalá tajemnice městské části Brna - Kohoutovice jako osoba úřední byla pověřena k podání trestního oznámení proti panu Krutkovi, tyto informace byly známy i městu Brnu. Ani zde nelze nalézt protiprávnost v textu doplňující informace. Ze skutečnosti, že předmětné trestní souvislosti byly známy žalovanému městu Brnu již v době, kdy probíhaly (v druhé půli devadesátých let), neplyne, že nešlo o „dosud neznámé informace“ pro toho kterého čtenáře, adresáta citovaného média. O nepravdu zjevně nejde.

Naopak z této námitky žalovaného lze dovodit uznání pravdivosti textu doplňující informace a citovaných článků z idnes.cz, že probíhalo trestní stíhání proti panu Krutkovi pro zpronevěru peněz, a že bývalá tajemnice městské části Brna - Kohoutovice jako osoba úřední byla pověřena k podání trestního oznámení proti panu Krutkovi. Rovněž žalovaný výslovně při jednání aproboval pravdivost citovaných článků na idnes.cz, že trestní stíhání bylo ukončeno v rovině státního zastupitelství, bylo podmíněně zastaveno, a že pan Krutek se ke zpronevěře přiznal a škodu uhradil, že v roce 2013 byl pan Krutek v komisi vedenou panem Šafaříkem vybrán opět do funkce tajemníka.

Pokud žalovaný uvedl, že nesouhlasí s výrokem, že jde o skutečnosti snižující vážnost celého úřadu a důvěru v něj, pak soud odkazuje na výše uvedené pasáže tohoto rozsudku s dovětkem, že jde o zjevně právně souladný výrok, konkrétně o hodnotový soud

s dostatečným faktickým podkladem, právě ve vysvětleném smyslu, že „i z jediné jiskry může vzniknout požár“, tedy i jednání jednoho člena instituce má způsobilost být na újmu pověsti celé instituce a důvěry občanů v ní (blíže text shora).

Nelze též nevidět, že z dokazování vyplynulo, že pan Krutek na dotaz (žalobkyně) v redakční radě Kohoutovického kurýra, co je nepravdivého na textu jejího sdělení, neodpověděl, což příliš přesvědčivě z hlediska jeho tehdejší obecné verze (že text sdělení obsahuje nepravdivé informace) nepůsobí. I tuto rovinu (v podstatě odmítnutí dotčené osoby konkrétně tvrdit, argumentovat) by měl brát vydavatel na zřetel, tím spíše pak z hlediska jen zjevné nepravdy.

Je třeba vycházet z reálného pojetí kategorie pravdivosti. V případě nároků na pravdivost prezentovaných skutkových tvrzení Ústavní soud zdůraznil (viz např. nálezn sp. zn. II. ÚS 2051/14), že nelze „*kategorii pravdivosti vnímat maximalisticky jako požadavek na absolutní soulad s objektivním stavem reality, a to v každé situaci a v každém časovém okamžiku. [...] Naznačená "maximalistická" interpretace pojmu pravdivosti by mohla k obdobně absurdním a nežádoucím důsledkům vést právě v kontextu sporů o ochranu osobnosti. Veškeré výroky, které lidé v každodenním životě pronášejí, jsou totiž založeny na informacích, které jsou jim k dispozici, tj. které mohly získat v rámci svého poznání, a jsou výrazně ovlivněny i řadou faktorů dalších (jejich inteligencí, vzděláním, hodnotovým nastavením, sociálním prostředím apod.). Pokud by si jednotlivec musel před pronesením skutkového výroku být zcela jistý tím, že je bez jakýchkoliv myslitelných pochybností v absolutním souladu s objektivním stavem reality, měl by zřejmě - přísně vzato - v mnoha životních situacích raději pouze mlčet. Proto se Ústavní soud přiklání k závěru, že i v případě sporů o pravdivost skutkového tvrzení je třeba vycházet z určitého reálného pojetí kategorie pravdivosti, které bere v úvahu kontext proneseného výroku, zejména, nakolik byl tento výrok založen na spolehlivých informacích, které jeho autor k dispozici skutečně měl, či je k dispozici přinejmenším mít mohl a měl.*“.

Jak bylo již shora vysvětleno, na specifický institut sdělení a doplňující informace dotčeného zastupitele nelze bez dalšího, mechanicky a doslovně vztáhnout judikaturu řešící odlišný předmět řízení, totiž štět práva, svobody projevu kritika a práva na ochranu osobnosti dotčené, kritizované třetí osoby. Nicméně, i kdyby tato judikatura byla plně použitelná i na nyní řešený specifický institut, i v takovém případě by její použití vedlo k plnému vyhovění žalobě.

I z judikatury Ústavního soudu plyne, že svoboda projevu je považována za jedno z nejdůležitějších základních práv. Kupříklad v nálezu sp. zn. IV. ÚS 146/04 Ústavní soud uvedl, že „*pro demokracii, chápanou jako vládu lidu, lidem a pro lid, je životní nutností šíření informací, myšlenek a názorů, ať už pochvalných či kritických, proto, aby byla veřejnost zásobena všemi dostupnými fakty nezbytnými pro vyvolání kvalitní debaty ve věcech celospolečenského zájmu a následného utváření názoru jednotlivců či k dosažení konsenzu o řízení a obstarávání věcí celospolečenského zájmu. Tisk bývá také titulován hlídacím psem demokracie, neboť tím, že informuje o záležitostech veřejného zájmu, zároveň upozorňuje na negativní jevy ohrožující chod demokratické společnosti; informace může být podnětem pro adekvátní nápravu ze strany příslušných orgánů či vyvolat určité vzepětí veřejnosti vyjadřující nespokojenost s momentálním stavem, které může vést k rychlejšímu odstranění negativ. Otevřenost odlišným názorům a kritickým pohledům skýtá obohacení společnosti, dostatek informací může napomáhat k bourání názorových stereotypů a podporovat zvýšení tolerance. V neposlední řadě svoboda projevu a právo na informace výrazně přispívají k osobnímu růstu jedince jak v oblasti intelektuální, tak osobnostní, což je taktéž v zájmu*

otevřené demokratické společnosti.“ Jak uvádí i nauka ústavního práva, typická je svoboda projevu rovněž tím, že se nachází ve vztahu určitého napětí k některým základním právům jiným, zejména k ochraně osobnosti, k lidské důstojnosti či k právu na soukromí, a proto také spočívá těžiště judikatury ve vyvažování svobody projevu k právu na ochranu osobnosti (viz i např. Vojtěch Šimíček, Teze přednášky kursu Lidská práva a soudnictví – 5. Května 2015 či nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2051/14 či II. ÚS 2296/14). V tomto smyslu Ústavní soud judikoval (např. nálezy sp. zn. II. ÚS 357/96), že *„základní právo podle čl. 17 Listiny je zásadně rovno základnímu právu podle čl. 10 Listiny přičemž „je především věcí obecných soudů, aby s přihlédnutím k okolnostem každého případu zvážily, zda jednomu právu nebyla bezdůvodně dána přednost před právem druhým.“* Ústavní soud se ve své judikatuře pokusil o vymezení obecnějších pravidel, podle nichž by měla být zmíněná kolize obou základních práv (svobodu projevu na straně jedné a ochrana důstojnosti a cti na straně druhé) řešena. Při řešení této kolize musí být brána v potaz zejména 1) povaha výroku (tj. zda jde o skutkové tvrzení či hodnotový soud), 2) obsah výroku (např. zda jde o projev "politický" či "komerční"), 3) forma výroku (zejména nakolik je předmětný výrok expresivní či dokonce vulgární), 4) postavení kritizované osoby (např. zda jde o osobu veřejně činnou či dokonce o osobu aktivní v politickém životě, případně o osobu veřejně známou), 5) zda se výrok (kritika) dotýká soukromé či veřejné sféry této kritizované osoby, 6) chování kritizované osoby (např. zda kritiku sama "vyprovokovala" či jak se posléze ke kritice postavila), 7) kdo výrok pronáší (např. zda se jedná o novináře, běžného občana, politika apod.) a konečně, 8) kdy tak učiní (tzn. např. jaké měl či mohl mít jeho autor v daný okamžik k dispozici konkrétní údaje, z nichž vycházel, a v jaké situaci tak učinil). Každý z těchto faktorů hraje jistou roli při hledání spravedlivé rovnováhy mezi základními právy stojícími v kolizi, ovšem jejich relativní váha závisí vždy na jedinečných okolnostech každého případu. Zároveň Ústavní soud zdůraznil, že tento výčet relevantních faktorů není taxativní; v úvahu musí být vždy vzat celkový kontext věci a ve specifických případech mohou být významné i okolnosti, jež nelze do žádné z právě zmíněných kategorií zařadit.

Pokud jde o hledisko povahy výroku, soudy mají brát v potaz, zda sporné výroky mají charakter skutkového tvrzení či hodnotícího (hodnotového) soudu (např. nálezy sp. zn. I. ÚS 367/03). Tento požadavek je vyžadován také judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (např. rozsudek ve věci Lingens proti Rakousku ze dne 8. 7. 1986, stížnost č. 9815/82, odst. 46). Jak shrnul Ústavní soud (např. nálezy sp. zn. I. ÚS 156/99), *„existenci faktů lze prokázat, leč pravdivost jejich hodnocení podrobit důkazům nelze. Ve vztahu k hodnotícím soudům nelze tedy požadavek, dokázat jejich pravdivost, naplnit a takový požadavek samotnou svobodu názoru porušuje.“* Jak Ústavní soud k silné ústavní ochraně hodnotových soudů dodává, "to však neznamená, že hodnotové soudy jsou zcela nenapadnutelné v rámci řízení na ochranu osobnosti. Tam, kde je nějaké prohlášení hodnotovým soudem, může přiměřenost zásahu do osobnostních práv záviset na tom, zda existuje dostatečný faktický podklad pro napadené prohlášení, protože i hodnotový soud, bez jakéhokoli faktického podkladu, může být přehnaný" [nálezy sp. zn. I. ÚS 367/03]. U hodnotových soudů je tak nutno zvažovat jejich přiměřenost ve vztahu ke kritizované skutečnosti (srov. rozsudky ESLP Jerusalem proti Rakousku ze dne 27. 2. 2001, č. 26958/95, odst. 43 či Kuliś and Rózycki proti Polsku ze dne 6. 10. 2009, č. 27209/03, odst. 38). Je tedy rozdíl mezi použitím tvrdých či ostrých výrazů, které se však opírají o kritizovaný skutkový základ a jsou přiměřené cílům kritiky, resp. kritizovaným skutečností, na straně jedné, a samoučelnými vulgaritami či urážkami, na straně druhé.

Nyní řešená doplňující informace je kombinací skutkových tvrzení a přidružených hodnotících soudů (jak bylo předestřeno i shora). Pokud jde o faktická tvrzení zaznělá v doplňující informaci, obecně nelze považovat za legitimní zveřejnění difamační informace o

jiné osobě, pokud neexistovaly rozumné důvody pro spoléhání se na pravdivost difamační informace, pokud ten, kdo difamační informaci zveřejnil, měl důvod nevěřit, že tato informace je pravdivá. Důležité pro posouzení legitimacy zveřejnění informace je proto i zkoumání motivu. Legitimitu nelze dovodit, pokud bylo zveřejnění dominantně motivováno touhou poškodit osobu, k níž se informace váže, a pokud šířitel sám informaci nevěřil, anebo pokud ji poskytl bezohledně a hrubě nedbale bez toho, aby si ověřil, zda informace je pravdivá či nikoliv.

V nynější věci existovaly rozumné důvody pro spoléhání se na pravdivost tvrzení obsažených v člancích na idnes.cz, jak bylo výše uvedeno. Tím spíše, když žalobkyně se v redakční radě před rozhodnutím redakční rady Kohoutovického kurýra zeptala pana Krutka, co z tvrzených faktů je nepravdivé, a ten odmítl odpovědět. Tudíž žalobkyně neměla důvod nevěřit, že informace je pravdivá. I kdyby – ryze hypoteticky - faktická tvrzení žalobkyně nebyla zcela v souladu s objektivním stavem reality, jádro jejích výroků byla racionálně založeno na veřejně dostupných podkladech, o jejichž správnosti neměla důvod pochybovat a ostatně dodnes není známo, že by někdo proti informacím zaznělým na člancích na idnes.cz brojil. Články na idnes.cz byly zveřejněny od října 2015 do prosince 2015 a žalobkyně doložila před soudem jejich existenci v listinné podobě i s datem října 2016, tedy minimálně ještě v říjnu 2016 se ještě na idnes.cz nacházely, tudíž zjevně ani nebyly úspěšně (třeba i soudně) napadeny ze strany třetích osob. Koneckonců ani v nynějším soudním řízení, jak bylo shora vysvětleno, žalovaný vydavatel město Brno proti pravdivosti tam zaznělých informací příliš (v zásadě) nebrojil a poukazoval hlavně na to, že doplňující informace “toliko” není úplná, protože nereprodukuje veškerý relevantní obsah zaznělý v reprodukováných člancích. Žalobkyně nepostupovala a nepostupuje hrubě nedbale a bezohledně. Zde lze odkázat na shora vysvětlenou problematiku odpovědnosti za tzv. převzatá tvrzení a oprávněnou důvěru (žalobkyně i vydavatele) v pravdivost údajů opakovaně postupem času zveřejněných v celostátním deníku. Z ničeho rovněž nevyplýval motiv žalobkyně poškodit třetí osoby. Již výše bylo vyloženo, že hodnotové soudy (kritika) žalobkyně měla dostatečný faktický poklad (založený racionální interpretaci veřejně dostupných faktických tvrzení, údajů). Pak ani případná, ryze hypoteticky dodatečně zjištěná nepravdivost údajů (tvrzení) obsažených v původním článku (pramenu) na idnes.cz nebude sama o sobě znamenat nepřipustnost zásahu žalobkyně či vydavatele (žalovaného) do práva na ochranu osobnosti.

Demokratické společnosti se podle názoru soudu může jevit jako nerozumné trvat na utajování informací (odepření publikace doplňující informace), které přitom veřejnost má k dispozici na jiném místě ve veřejném prostoru, dokonce na místě pro veřejnost „více na očích“, totiž v celostátním médiu (idnes.cz), dostupném on-line veškeré veřejnosti neustále (přes internet), a *contrario* regionální periodikum určené primárně toliko pro občany jedné jediné městské části města Brna.

Pokud jde o hledisko obsahu výroku, v tomto směru je třeba rozlišovat, co je účelem daného projevu, a zde je ustáleně odlišován projev politický, komerční a umělecký. V případě doplňující informace pojmově i doplňující informace nyní řešené jde o projev politický, jde zjevně o otázky týkající se politiky (na úrovni územního samosprávného celku), resp. věci veřejných, což pět nasvědčuje vyhovění žalobě.

Právě v kontextu debaty o věcech veřejných, resp. politických poskytuje Ústavní soud i Evropský soud pro lidská práva názorům zaznívajících v takovýchto debatách velmi silnou ochranu. Svoboda projevu představuje "jeden ze základních pilířů demokratické společnosti, jednu ze základních podmínek jejího pokroku a rozvoje každého jednotlivce", přičemž "se

vztahuje nejen na ‚informace‘ a ‚myšlenky‘, které jsou přijímané příznivě či jsou považovány za neškodné či bezvýznamné, ale i na ty, které zraňují, šokují nebo znepokojují" [rozsudek ESLP Handyside proti Spojenému království ze dne 7. 12. 1976, č. 5493/72, odst. 48]. V této souvislosti Ústavní soud uvádí, že *"základní právo na svobodný projev je třeba považovat za konstitutivní znak demokratické pluralitní společnosti, v níž je každému dovoleno vyjadřovat se k věcem veřejným a vynášet o nich hodnotící soudy. Věcí veřejnou jsou veškeré agendy státních institucí, jakož i činnost osob působících ve veřejném životě, tj. např. činnost politiků místních i celostátních, úředníků, soudců, advokátů, popř. kandidátů či čekatelů na tyto funkce; věcí veřejnou je ovšem i umění včetně showbyznysu a dále vše, co na sebe upoutává veřejnou pozornost. Tyto veřejné záležitosti, resp. veřejná činnost jednotlivých osob, mohou být veřejně posuzovány. Při kritice veřejné záležitosti vykonávané veřejně působícími osobami platí z hlediska ústavního presumpce o tom, že jde o kritiku dovolenou. Jde o výraz demokratického principu, o výraz participace občanské společnosti na věcech veřejných"* (srov. nález sp. zn. IV. ÚS 23/05).

Ani nepřipadnost názoru kritika z hlediska logiky a podjatost kritika nedovolují samy o sobě učinit závěr, že kritik vybočil z projevu, který lze označit za přiměřený [nález sp. zn. I. ÚS 453/03]. Základem svobodné společnosti je svobodná diskuse, svobodná výměna názorů, z povahy věci se lišících, protichůdných a vzájemně se popírajících. O to více musí být tato diskuse umožněna ve vztahu k otázkám veřejného zájmu, resp. při kritice představitelů veřejné moci. Soudy ani vydavatelé nemohou být arbitry správnosti, relevance či vhodnosti názorů, které mají charakter subjektivních mínění (jako např. hodnocení, co už je na újmu vážnosti úřadu a důvěry v něj aj.), resp. hodnotových preferencí, které jsou z povahy věci ryze individuální a nelze je objektivizovat. Subjektivní hodnocení jsou ostatně předmětem a obsahem politických diskusí na všech úrovních politiky. Veřejná debata o veřejných věcech by měla podléhat, pokud jde o subjektivní názory v ní prezentované, pouze minimální míře zásahů ze strany vydavatelů a veřejné moci (soudů). Je věcí příjemců informací (čtenářů, diváků), aby si o aktérech veřejné diskuse sami učinili obrázek, a to jak na základě formy, tak obsahu jimi prezentovaných názorů. Jak k tomuto aspektu uvedl Ústavní soud, *"mocenský zásah státu do svobody projevu za účelem ochrany dobrého jména jiných občanů by měl přijít subsidiárně, tedy pouze tehdy, pokud nelze škodu napravit jinak. Škodu lze napravit jinak než zásahem státu, např. užitím přípustných možností k oponování kontroverzním a zavádějícím názorům. Tak lze často minimalizovat škodlivý následek sporných výroků mnohem efektivněji než cestou soudního řízení"* [nález sp. zn. I. ÚS 367/03]. Výjimečná ingerence veřejné moci pak bude namíste při zjevně excesivní formě prezentace názorů, typicky u vulgárních projevů, což vskutku zjevně není případ nyní posuzované doplňující informace. I zde je však vždy nutno hodnotit celkový kontext projevu.

Též pokud jde o hledisko formy výroku, doplňující informace plně ob stojí. Jako bylo již shora vyloženo, článek je z hlediska formy korektní, nejde o přehnané expresivní, zjevně neslušné či snad dokonce vulgární výroky. Doplňující informace plně odpovídá požadavkům, že *„veřejně šířená stanoviska by zásadně neměla vybočit z mezí v demokratické společnosti obecně uznávaných pravidel slušnosti, neboť jinak by ztratila charakter korektního úsudku nebo komentáře a jako taková by se mohla ocitnout mimo meze ústavní ochrany.“* (viz nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 359/96). Absentuje forma, překračující v konkrétním případě zmíněné meze slušnosti a korektnosti. Navíc je třeba obecně dodat, že slovní výpady směřované *ad personam* by měly být chráněny méně, než kritika *ad rem*. V posuzovaném případě se žalobkyně ve svém politickém projevu nedopustila žádných extrémních prohlášení, šlo o politický projev *ad rem*, tento projev pak může kdokoli zcela svobodně hodnotit, kritizovat. Tuto kritiku je třeba snést a vnímat jako součást své (předchozí či současné)

veřejné činnosti.

S tím úzce souvisí další důležité kritérium, které je nutno při vyvažování svobody projevu a osobnostních práv brát v potaz, a to status osoby, která je kritikou dotčena. Obecně platí, že limity přijatelné kritiky jsou širší u politiků, než u soukromých osob. Jak konstantně judikuje ESLP, politici se na rozdíl od soukromých osob nevyhnutelně a vědomě podrobují důkladné kontrole každého svého slova a činu ze strany novinářů, i ze strany široké veřejnosti, a v důsledku toho musí prokázat vyšší míru tolerance (srov. rozsudky Lingens proti Rakousku ze dne 8. 7. 1986, č. 9815/82, odst. 42 nebo Incal proti Turecku ze dne 9. 6. 1998, č. 22678/93, odst. 54). Pojem politik je ze strany ESLP vykládán nejen jako politik působící na úrovni celostátní, ale i na úrovni regionální a místní (srov. rozsudek Kwicień proti Polsku ze dne 9. 1. 2007, č. 51744/99, odst. 52). V souladu s přístupem ESLP uvádí též Ústavní soud, že "práva na ochranu osobnosti se mohou samozřejmě domáhat i politikové a ostatní veřejně činné osoby, měřítko posouzení skutkových tvrzení a hodnotících soudů jsou však v jejich případech mnohem měkčí ve prospěch novinářů a jiných původců těchto výroků [nález sp. zn. IV. ÚS 146/04], resp. že "osoby veřejně činné, tedy politici, veřejní činitelé, mediální hvězdy aj., musí akceptovat větší míru veřejné kritiky než jiní občané" [nález sp. zn. I. ÚS 367/03]. Je-li kritizovanou osobou osoba veřejně činná, je minimalizace zásahu veřejné moci do svobodné debaty zdůvodněna též snazším přístupem veřejně činných osob do médií, než je tomu u osob soukromých, tedy také snazší možností na jakoukoli kritiku reagovat (viz i shora vysvětlený prostor „Slova starosty“ v Kohoutovickém kurýru či právo odpovědi podle tiskového zákona). Co se týče hlediska kritizované osoby, hlavně v osobě starosty jde o osobu veřejně známou, veřejně činnou a dokonce osobu aktivní v politickém životě a v osobě pana Krutka zase o osobu veřejně známou, v minulosti opakovaně a delší dobu veřejně činnou, nikoli tedy typicky osobu výlučně soukromou, a i on proto musí prokázat vyšší míru tolerance vůči veřejné kritice jeho dřívějšího působení ve veřejném sektoru.

Výroky obsažené v doplňující informaci se netýkají soukromé sféry třetích osob, ale výlučně sféry veřejné kritizovaných osob, což opět nasvědčuje oprávněnosti doplňující informace. Pokud totiž kritika zasahuje sféru profesní, je chráněna více než kritika zasahující do sféry soukromého života.

Pokud jde hledisko chování kritizované osoby, pak toto kritérium zde příliš na významu nenabývá, nelze tvrdit jednoduše, že by kritiku sama vyprovokovala. Na druhou stranu, zejména v osobě pana Krutka lze shledávat popud (podnět) kritiky v určitém smyslu, a to jednak v tom, že doplňující informace kritizuje jeho čin z devadesátých let (zpronevěra), jednak jde i o chování následné, jak se ke kritice postavil, když pan Krutek neodpověděl konkrétně, co z doplňující informace je nepravdivé a i z článků na idnes.cz plyne, že pan Krutek nekomunikoval ani s tamní redaktorkou a v podle citovaných článků „*přestal komunikovat se starostou a celým vedením radnice*“. Určitý podnět pak lze shledávat i v členství starosty ve výběrové komisi na funkci tajemníka, tedy s jistou odpovědností za výběr nejvhodnějšího kandidáta, což generuje legitimní zájem veřejnosti o to, jak fundovaně výběr probíhal.

Stran hlediska osoby autora výroku, žalobkyně je členkou zastupitelstva v městské části Brna – Kohoutovice, tedy nešlo o běžného občana, a tudíž na ni lze klást vyšší nároky ve svobodě projevu, nicméně již shora bylo vyloženo, kupříkladu nešlo o informace poskytované veřejnosti opírající se o zdroj v podobě např. jen ústního podání v podmínkách, které v každém rozumném člověku vyvolají přinejmenším podezření apod. Ba naopak, soud vysvětlil relevantnost zdroje, ze kterého žalobkyně vycházela.

Konečně, hledisko „timingů“ výroků, doplňující informace (kdy, za jaké situace výrok činí) rovněž žalobkyni svědčí, žalobkyně reagovala na aktuální situaci, kdy média v měsících říjen až prosinec 2015 přinášela zpravodajství o zde řešené otázce týkající se územního samosprávného celku, tedy otázky veřejného zájmu, žalobkyně čerpala z tehdy veřejně dostupných informací, nadto tajemníkem jen neurčitě, tudíž nepřesvědčivě dementovaných (odmítl sdělit, co je nepravda), téma bylo aktuální, tím spíše v rovině sdělení, kdy ještě tajemník byl ve funkci, přičemž i po odchodu tajemníka z funkce mělo svoji relevanci (jak z hlediska starosty, tak i případného návratu bývalého tajemníka do funkce jiného úředníka případně jinde, tak i z pohledu zobecnitelného, preventivního, týkajícího se neurčitého počtu případů téhož či obdobného druhu).

Ze shora vyloženého pak vyplynula nadbytečnost provedení důkazů účastníků - v podobě výslechu svědka Petra Šafaříka, bývalé tajemnice Úřadu městské části Brna – Kohoutovice, která měla podat trestní oznámení na pana Krutka, novinářky Jany Ustohalové (návrhy důkazu žalobkyně), Bc. Zdenka Krutka, PhDr. Petra Hrušky, MBA, JUDr. Vladimíra Kutnohorského (státní zástupce), dotaz soudu na společnost HAMET veřejná obchodní společnost v likvidaci (návrhy důkazů žalovaného) – neboť již shora uvedené nutně vede k plnému vyhovění žalobě.

Soud nemohl nevidět určitou „polehčující okolnost“ ve prospěch žalovaného jako vydavatele Kohoutovického kurýra, spočívající v tom, že žalobkyně patrně až před soudem (nikoli v původní žalobě, ale až po změně právního zastoupení) seznámila žalovaného s články na idnes.cz, z nichž čerpala ve svém sdělení a doplňující informaci, a že žalobkyně ve sdělení, doplňující informaci a i žalobě v původním znění uvedla nepřesně slovo „Hamet“ místo správného „Hamlet“ (čímž nepřesně reprodukovala i články z idnes.cz). Na druhou stranu, i po odhalení jejích informačních zdrojů z médií a opravě na společnost Hamlet žalovaný setrval na svém názoru o plné nedůvodnosti žaloby a tuto neuznal. „Pouze“ se posunul v argumentaci - od námitky nevědomí, z jakých médií žalobkyně vychází v doplňující informaci (nepřezkoumatelnosti) a námitky hrozby spáchání správního deliktu či trestného činu pomluvy a neoprávněného zásahu do práv společnosti HAMET veřejná obchodní společnost v likvidaci na dobré pověsti uveřejněním doplňující informace - k námitkám jiným, kladoucím důraz především na dobré mravy ve shora uvedeném (jiném) smyslu.

Soud pak neshledává přesvědčivý důvod, proč by předložení (v doplňující informaci) reprodukováných články z médií (žalovanému vydavateli) až v soudním řízení mělo značit zamítnutí žaloby, zákon žádnou restrikcí v tomto smyslu (např. prekluzivní lhůty apod.) pro dotčeného zastupitele (že pokud čerpá či odkazuje na média, že tento zdroj musí odhalit ještě před podáním žaloby) nestanoví. Podle § 154 odst. 1 o.s.ř. je pro rozsudek je rozhodující stav v době jeho vyhlášení. Okamžik vyhlášení rozsudku dle § 154 odst. 1 o.s.ř. je rozhodující pro zjištění skutkového stavu věci. Znamená to, že soud při dokazování zjišťuje nejen skutečnosti, které tu byly v době zahájení řízení, ale že přihlíží také ke všemu, co nastalo za řízení až do vyhlášení rozsudku (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Odo 935/2006 nebo Občanský soudní řád, komentář, I. díl, 7. vydání, C. H. BECK, 2006, s. 710). Tím spíše, když odhalení informačního zdroje (identity reprodukováných článků) přesto zjevně ničeho nezměnilo na rozhodnutí žalovaného vydavatele nepublikovat doplňující informaci (z dalších důvodů), takže by zamítnutí žaloby jen z tohoto důvodu bylo projevem formalismu (bez tak by evidentně byl dán důvod pro znovu podání žaloby, jelikož žalovaný vydavatel nesouhlasil s publikací doplňující informace v navrhovaném znění i z jiných důvodů než původní

nepřezkoumatelnost neurčitého odkazu na tisk). Případná okolnost, že by žalobkyně seznámila žalovaného s informačními zdroji z médií až v soudním řízení, by šla k tíži toliko žalobkyni v tom smyslu, že od počátku snížila šance na publikaci doplňující informace ještě před zahájením soudního řízení (tudíž šlo by o určitý projev její „ne-pragmatismu“, „nepraktičnosti“), takže nebylo možné předem vyloučit, že po důkazním doložení reprodukováných článků z médií žalovaný žalobní nárok uzná a soud by pak mohl k těmto okolnostem přihlédnout k tíži žalobkyně při rozhodování o náhradě nákladů řízení (že třeba nepostupovala zcela důsledně ve smyslu prevence vyhnout se soudnímu řízení, které by se tak konalo v podstatě zbytečně). O takový případ však nešlo, jak bylo vyloženo, jelikož žalovaný trval na zamítnutí žaloby i z jiných důvodů.

Obdobné pak platí o tom, že žalobkyně až v soudním řízení (při jednání) odstranila zjevný omyl v podobě mylného uvedení slova „Hamet“ místo správného „Hamlet“ (žalobkyně před soudem opravila slovo „Hamet“ na co nejúplnější identifikaci společnosti Hamlet, patrně kvůli tomu, aby se pro jistotu vyhnula riziku záměny obchodních společností v myslí interpreta doplňující informace, když nebylo možné vyloučit více společností majících v názvu mimo jiné slovo „Hamlet“). Soud tedy ani zde neshledává přesvědčivý důvod, že až v soudním řízení učiněná oprava zjevného omylu v psaní (přepis) v doplňující informaci značí zamítnutí žaloby, zákon žádnou restrikcí v tomto smyslu (např. prekluzivní lhůty apod.) pro dotčeného zastupitele nestanoví. Podle § 154 odst. 1 o.s.ř. je pro rozsudek je rozhodující stav v době jeho vyhlášení. Tím spíše, když toto odstranění evidentního omylu v psaní přesto zjevně ničeho nezměnilo na rozhodnutí žalovaného vydavatele nepublikovat doplňující informaci (z dalších důvodů), takže by zamítnutí žaloby jen z tohoto důvodu bylo projevem formalismu. Zde nadto soud poukazuje i na rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem č.j. 9 Co 766/2016-180 ve věci žaloby na uveřejnění doplňující informace, který dokonce s odkazem na § 153 odst. 2 o.s.ř. umožnil zásah do textu doplňující informace i ze strany soudu v soudním řízení, tedy tím spíše pak ze strany samotného dotčeného zastupitele: *„Krajský soud připomíná, že dospěje-li soud ohledně žalobkyni navrhované formulace doplňující informace k závěru o její nepřesnosti, nepřiměřenosti, či byť i jen částečné nedůvodnosti, může využít možnosti formulovat výrok rozsudku v této části příp. i za použití jiných slov, aby tak dosáhl přesnějšího vystižení smyslu a podstaty dodatečné informace (v rozsahu, v němž jej neshledal důvodným). Při rozhodování o publikaci doplňující informace podle § 15a tiskového zákona se jedná o případ, kdy způsob vypořádání vztahu mezi účastníky vyplývá z právního předpisu, jak to má na mysli ustanovení § 153 odst. 2 o.s.ř., pročez soud není do jisté míry vázán tím, čeho se žalobce žalobním návrhem domáhá (srov. analogicky ve vztahu k rozhodování o zadostiučinění za nemajetkovou újmu ve formě omluvy podle § 31a zákona č. zákona č. 82/1998 Sb. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 461/2015 ze dne 9. 12. 2015). Soud však musí zachovat maximální zdrženlivost ohledně zásahů do textu doplňující informace navržené k publikaci, a to s ohledem na respektování ústavně zaručené volné soutěže politických sil (soudu proto např. nepřísluší provádět redakční krácení či slohovou a jazykovou korekturu, a to ani opravu slohových či gramatických chyb).“*

Ze všech uvedených důvodů soud žalobě plně vyhověl ve výroku I. (podle § 13 odst. 3 TZ žalobkyně správně žalovala povinnost publikace v nejbližším následujícím vydání stejného periodického tisku, logicky od právní moci rozsudku – k tomu srov. též obdobně výrok rozsudku v rozhodovací praxi, např. v rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 č.j. 28 C 102/2015-55, rozsudku Okresního soudu v Teplicích č.j. 9 C 151/2014-152, rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem č.j. 9 Co 766/2016-180).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 142 odst. 1 o.s.ř. tak, že přiznal žalobkyni, která byla v řízení zcela úspěšná, nárok na náhradu nákladů řízení v částce 29.530 Kč. Tyto náklady sestávají ze zaplaceného soudního poplatku v částce 2.000 Kč a nákladů zastoupení advokátem, kterému náleží odměna stanovená z § 9 odst. 3 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, (dále jen „a.t.“) z tarifní hodnoty ve výši 35.000 Kč, sestávající z částky 2.500 Kč za úkon právní služby, tedy 2.500 Kč za převzetí a přípravu zastoupení, z částky 2.500 Kč za sepis žaloby, z částky 2.500 Kč za písemné podání nebo návrh ve věci samé ze dne 5. 10. 2016, z částky 2.500 Kč za účast na jednání soudu dne 13. 12. 2016, z částky 2.500 Kč (totiž za každé započaté dvě hodiny) za účast na jednání soudu dne 13. 12. 2016, z částky 2.500 Kč za účast na jednání dne 20. 1. 2017, tedy celkem odměna ve výši 15.000 Kč (tj. 6x 2.500 Kč). Dále k nákladům náleží šest paušálních náhrad výdajů po 300 Kč dle § 13 odst. 3 a.t. (1.800 Kč) a náhrada za promeškaný čas podle § 14 a.t. ve výši 1.600 Kč (dvě cesty Praha/Brno a zpět; cesta ze sídla advokátní kanceláře Nedvězská 1833/5, 100 00 Praha 10 na Městský soud v Brně – Polní, Brno, jedna cesta 204 km, tam a zpět celkem 408 km, jedna cesta doba trvání 1h55 min; tj. celkem 8x 100 Kč x 2). Dále k nákladům řízení patří cestovné v celkové výši 4.352 Kč (jedna cesta tam a zpět 408 km, sazba základní náhrady 3,80, průměrná spotřeba vozidla dle technického průkazu 5,20, cena nafty za litr 29,50 Kč, tedy 2.176,27 Kč za jednu cestu, za dvě cesty na dvě jednání 2x 2.176,27 Kč, tedy 4.352 Kč). K tomu je třeba připočíst náhradu DPH 21 procent podle § 137 odst. 3 o.s.ř. ve výši 4.777,92 Kč z odměny a náhrad, což činí celkové náklady řízení žalobkyně ve výši 29.530 Kč. Celkem tak přiznaná náhrada nákladů řízení činí 29.530 Kč, kterou je žalovaný povinen zaplatit žalobkyni do tří dnů od právní moci rozsudku (podle § 160 odst. 1 o.s.ř.), k rukám její právní zástupkyně (§ 149 odst. 1 o.s.ř.).

Žalobkyně požadovala nižší náhradu nákladů řízení, ve výši 23.796,56 Kč, avšak ve zbytku se práva na náhradu nákladů nevzdala, proto jí soud přiznal náhradu nákladů řízení podle obsahu spisu a právní úpravy. Na rozdíl od žalobkyně soud nepočítal náhradu DPH i ze zaplaceného soudního poplatku a dvakrát ve vztahu k cestovnému, především však vyšel z vyšší tarifní hodnoty (žalobkyně použila § 9 odst. 1 a. t.) ve výši 35.000 Kč podle § 9 odst. 3 písm. d) a. t.: *„osobnostních práv, ve věcech ochrany proti uveřejňování informací, které jsou zneužitím svobody projevu, slova a tisku podle právních předpisů o hromadných informačních prostředcích, a ve věcech vyplývajících z uplatňování práv a povinností podle právních předpisů o ochraně osobních údajů nebo podle právních předpisů o ochraně průmyslového a jiného duševního vlastnictví, bez návrhu na náhradu nemajetkové újmy“*. I z důvodové zprávy k novele (zákon č. 305/2013 Sb.) plyne opakovaný poukaz zákonodárce na „svobodu projevu“ i ve vztahu k dotčenému zastupiteli - svoboda projevu je jedna z *„osobnostních práv“* (viz výslovně § 9 odst. 3 písm. d) a. t.) - a koneckonců se jednalo i o uveřejňování informací v tisku, což mělo blízko k tam (§ 9 odst. 3 písm. d) a. t.) citovaným dalším hlediskům, předmětům řízení. Koresponduje to i z presumovanou složitostí ve věci osobnostních práva, kvůli čemuž bylo použito paušalizované zjednodušení v tarifní hodnotě 35.000 Kč, a i nynější věc je protkána podobnou složitou právní argumentací, jak bývá mnohdy uplatňována i v typických řízeních o ochraně osobnosti, a i proto sem dopadá daleko blížeji odst. 3 než odstavce 1 § 9 a.t. Koneckonců, i v soudní praxi lze shledat oporu pro aplikaci § 9 odst. 3 písm. d) a. t. u stejného předmětu řízení (např. rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6 č.j. 28 C 102/2015-55) a takto byl i nynější žalobkyni vyměřen soudní poplatek (výslovně jako ochrana osobnosti bez náhrady újmy).

P o u ě n í :

Proti tomuto rozsudku je možno podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení ke Krajskému soudu v Brně prostřednictvím Městského soudu v Brně.

Nesplní-li povinný dobrovolně, řádně a včas, co mu ukládá toto vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí nebo exekuci.

Městský soud v Brně
dne 20. ledna 2017

JUDr. Radek Malenovský , v.r.
předseda senátu

Za správnost : Sobolová